Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 219 (14239) | 1973 оной сентябриин 16, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨН

...ЭЙ ҮЕДЭ ЭЛБЭГ ...ЭЛТЭЙ БАЙХА

...тябрь — тэжээл бэлэд... шиидхэхы һара. ..., совхозууд тэжээл ...сэлхын тула бүхы ...боломжонуудаа хэрэг... оролдоно.

...ССР-эй ЦСУ-гай мэдээ... ...һоор, сентябриин ...байдалаар орон дотор ...миллион гектарай тари...а хээрын ногоон сабшаг... байба. Энэнь түсэбэй ...цент болоно. 49 мил... тонно гэхэ гү, али тү...дэһэнэй табанай дүр...бэи болохо үбһэн ху... сомогдонхой.

...аж дараха түсэб үлүү... дүүргэгдээ. Тиигэбэ... ажахынууд энэ хүдэл... үргэлжэлүүлһээр. ...ошэ долоон хоногой ...да 475 мянган тонно ...дарагдаа.

...ос даралга түлэг дун... 60 миллион тонно гэ... али түсэбеэр хараа... манай дүрбэнэй нэгэ ...болохо нимэ шэмэтэ ...башни, силосэй нүхэ... дарагдаа. Колхоз, сов... ...куку...заһаа гадна, ...сэсэг, мүн оңдоошье ...ынуудаар силос да...

...син Федерациин ба... ...йото районуудай. По..., Сибириин колхоз, ...зууд нёдондо жэлэй ...үеынхиһөө нилээд ехэ ...дараба. Гэбэшье за... ...районуудта тэжээл бэ... ...унжагайрһаар. Ук..., Түбэй-хара хүрьһэ... ...бластьнуудай, Хойто ...олонхи ажахынууд ...хүдэлмэри нёдондо жэ... ...удаанаар ябуулна.

...оной гурил нёдондо ...энэ үеынхиһөө зур... ...зуу мянган тонноор ...бэлэдхэгдээ. Үнгэр... ...олоон хоногой туршада ...80 мянга шахуу тон... ...рил нөөсэлэгдэбэ. За... ...районуудта саахарай ...эшээр ногооной ...хэгдэнэ.

...эээлэй корнеплодуудые, ...бахчева ургамал... ...хуряажа эхилээ.

(ТАСС).

ЭРХИМЛЭҺЭН КОЛХОЗУУДТА— УЛААН ТУГ

1973 оной түрүүшын хахад жэлэй арадай ажахын түсэб дүүргэхэ талаар социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство болон ВЦСПС манай республикын 5 колхозые эрхимлэгшэдэй тоодо оруулаа. Тэдэ ажахынуудай тоодо Зэдын аймагай «Мир», Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Түнхэнэй аймагай Ажалай Улаан Тугай орденто «Сибиряк», Прибайкалиин аймагай «Заветы Ильича», Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозууд ороно.

Эдэ түрүү ажахынуудта СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаха, тус бүридэнь хүнгэн автомашина худалдагдаха байна. Һаяхан дамжуулгын эдэ Улаан тугууд республикын Хүдөө ажахын министерствэдэ абтаа.

Г. ИЛЬИН.

ҺАЙН ШАНАРТАЙ ҮБҺЭН

Ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад эртээнһээ бүхы машина, техникээ, зэр зэмсэгүүдээ һайнаар бэлдэдэг заншалтай. Тиигэжэ ногооной буурсаглажа, хүсэд ургаһан хойно үбһэ хуряалгадаа жэгдэрэн орожо, ехэ багагүй ажалладаг байна.

Байгша ондо тус ажахы энэ хүдэлмэреэ саг болзортонь эхилжэ, мүнөө дүүргэхэ дүтэлбэ. Жэшээлбэл, Монголжоной сабшалан дээрэ ажалладаг үбһэшэдэй звено Обтой, Сарам, Монголжон гэжэ газартахи нилээд ехэ сабшалан хуряагаад, эдэ үдэрнүүдтэ эгээл һүүлшын Боөригэй сабшалангай үбһэ һүрилэн соможо байна.

—Мүнөө жэлдэ ногооной ургаса яһала һайн байгаа. Нёдондонойхиһоо дутуугүй ехэ үбһэн абтаба,—гэжэ звеноё хүтэлбэрилэгшэ Ж. Б. Мандагаев хэлэнэ.

Дурсагдагша звеногой үбһэшэдтэ медицинскэ пунктын хүдэлмэрилэгшэ Мария Маханова, хилээмэ баригша Сыпил Доржиева, магазинай наймаалагша Должод Тагланова, адуушан Владимир Тагланов гэгшэд горитой туһаламжа үзүүлнэ. Һүүлэй мэдээгээр, тус коллектив бүхыдөө 800 шахуу центнер үбһэ һайн шанартайгаар һүрилжэ абаба.

Тиихэдэ эгээл саада захын Хадарусай 40 гектар сабшаланда ажалладаг Андрей Жамбаловай звено богонихон болзорто 400 центнер үбһэ хуряажа, хараалһан түсэбөө бэелүүлээ.

Мүнөө үбһэ хуряалгаяа хаһа сагтань дүүргэһэн дурсагдагша звенонуудай үбһэшэд Монголжон, Буяп тала гэжэ газарта таригдаһан зелёнкоёо сабшажа, түрүүшын бухалнуудые зэрылгэжэ захалба.

В. ГАЛСАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Калининай нэрэмжэтэ совхозой механизаторнууд (эрхимлэгшэнь С. Заиграев) августын һүүл багаар тарягаа хадажа захалһан юм. Эндэ 7 комбайн хүдэлгэгдэнэ. Хоёрынь таряа хадалгада, 5-ниинь баал суглуулан сохихо хүдэлмэридэ табигдаа һэн. Хура бороогой орожо, хэды һаад хүргөөшье һаа, эдэнэр мүнөө 250 гектар таряа амяарлан хадаад, 200 гектарайнь баал суглуулан сохёод байнхай. Совхозой тоог дээрэ 1500 центнер таряан оробо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ совхозой 3-дахи отделениин тоог дээрэ шэнэ ургасын таряан сэбэрлэгдэжэ байна. Наада таладань хүдэлмэришэд **В. Г. Иванова В. С. Борисова** хоёр ажаллажа байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ
фототекст.

МҮНӨӨДЭР— МОДОШОДОЙ ҮДЭР

Ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, эрхим түрүү хүдэлмэришэд Худанай леспромхоздо олон юм. Эдэнэр һайн шанартай модо ехээр бэлэдхэжэ, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шададаг. Модо отологшо Андрей Иванович Коновалов леспромхозой түрүү хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсаһаар үнинэй. Халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Олон жэлэй туршада эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. А. И. Коновалов заншалта һайндэрөө ажалай бэлэгтэйгээр угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модо отологшо А. И. Коновалов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ
фото-зураг.

Һүүлэй жэлнүүдтэ таряанай тогтууритай баян ургаса ургуулдаг болоһон Анаагай совхоз энэ харюусалгата кампанияа һайн шанартайгаар, ажалай 20 үдэрэй туршада үнгэргэхөөр дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, аймаг доторoo эгээн түрүүлэн шэнииисэеэ хадажа захалаа һэн. Тиигэжэ комбайнернууд Леонид, Виталий Серебрюховтон, Алексей Снетков, Владимир Михалев, Виктор Борисов, Николай Ситников гэгшэд түрүүшын үдэрһөө хараалагдаһан даабаряа холо үлүүлһэн байна. Эндэ таряа хадаха жаткануудаа бүлэг бүлэгөөрнь ябуулһанай ашаар бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, түрүүшын 10 үдэрэй туршада 2315 гектарай шэниисэ хүлһөөнь буулгаа.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Үүсхэлшэдэй жэшээгээр «Георгиевский», Дээдэ Тайлсын, Хүрбын, Үдын совхозууд энэ хугасаа соо 907 — 1492 гектарай таряа хадаһан байна.

Комбайнернуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Дээдэ Тайлсын совхозой түрүү механизаторнууд В. Скворцов, Л. Пономарёв, Г. Кучумов, В. Карбаинов, Н. Потёмкин, Үдын совхозой В. Жамбалов, Б. Баданов, С. Мишенин, К. Фахуртдинов, «Георгиевский» совхозой М. Алимасов, Д. Манибадараев, Д. Дондоков, П. Ильин, Д. Зундуев, Б. Санжижапов гэгшэд халаанайнгаа даабари 120—130 процент дүүргэжэ, онсо шалгарна. Эдэ үдэрнүүдтэ баал суглуулан сохихо хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилжэ, эрхим амжалта туйлаһан түрүүшүүл улам олошоржо байнхай.

Д. ДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ—ШАН

Байгша оной августын хоёрдохи арбан хоногто республикын ажахынуудта хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга дээрэ ажаллажа байһан автоколоннонуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Жолоошодой дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ «Трансcельхозтехникын» Петропавловкын транспортна предприятиин автоколонно (начальнигынь А. А. Сухарев, месткомойнь түрүүлэгшэ П. Д Дашиев) түрүү һуури эзэлжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта, мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртэбэ.

Зэдын аймагай «Мир», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта хүдэлһэн тус автоколонныи жолоошод арбан хоногойнгоо даабари 129,7 процент дүүргэдэг байба.

Манай корр.

ФАБРИКЫНГАА ОЙДО

Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын коллектив найман һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа һаяхан мэдээсээ һэн. Фабрикын коллектив байгша оной ноябриин 23-да предприятиингаа байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойе тэмдэглэхэ юм. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн үдэр, халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ, фабрикынгаа ойн баярые ажалай амжалтатай угтаха уялга абаба.

Шиидхэхы 3-дахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ нооһо илгадаг, угаадаг цехүүд түрүүлжэ ябана. Дурсагдагша цехүүдэй түрүү хүдэлмэришэд В. Григорьева, Т. Матвеева, З. Тюменцева, Н. Ермолаева болон бусад халаанайнгаа даабари 120—130 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Н. ХАЗАГАЕВ.

Сотордомо дохёо

ЖУРАМАЙ ҺУЛАДАҺАНҺАА

...рай эхин — сентябрь ...хадлажа, үрэжэлтэ ...дые бүрхөөһэн но... ...набшна намаагай хаг... ...саг улам ойртобо. ...мэдээн дээрэһээ ха... Оймoрой совхоз бү... 84.410 тонно силос ...хараалагдаһан түсэ... ...длаад байнхай гэхэ ...нёдондоной энэ үеын... 27 процент багаар да... Ушарынь гэхэдэ, ... оной зун хура бороо... ...йка, силосэй ургамал... ...гаар нүлөөлөө. Тиихэ... ...ртаа силосэй урга... ...дые тариһан бүхы ...гектарай аяар 500 гек... ...үерэй уһанда абтажа ... Иимэ ехэ бэрхэ... ...орoһон тус совхоз ...дүүртэнүүдэй үнеэн ... 10—11 тонно сило... ...тахээр шэмэтэ тэ... ...ража абахын тула ...гаа арга боломжо... ...хаарүүлжэ, эдеэшээгүй таряагаа сабшажа, силос болгон дарахаар хэлсээ бэлэй. Тиигэжэ мүнөө силос дарадаг агрегадуудынь Оймoрой, Дулаанай гүүртын захадахи нүхэ таряанай ургасаар дүүргээд, Худара, Корсаковай фермэнүүдэй дэргэдэхи поли дээрэ ажаллажа байна.

Ниитынгээ һаамхай үнеэдтэ тэжээл болохо силос даралгын хэр ябуулагдажа байһыень харабал, Оймoрой фермын үнеэн бүридэ 8 тонно, Дулаанай — 10 тонно, Шерашовой—11 тонно, Хударын — 7 тонно силос хүртэхөөр даража абтаа. Мүнөө үедэ Корсаковай, Хударын фермэдээ силосэйнь нүхэнүүд шэмэтэ тэжээлээр дүүргэгдэжэ байна. Харин Корсаковай һаалиин нэгэдэхи фермэдэ адхашье силос дарагдаагүй байһаар.

Корсаково һууринай захада нэмжыһэн силосэй ургамалнуудай поли дээрэ дүрбэн комбайнай һубаришанхай зогсохонь элихэнээр харагдана. Дүтэлэн ерэхэдэмнай, комбайнер-трактористнууд Алексей Бархатов Александр Муравьев хоёр амаржа һуубад.

— Сайн байна. Үдэрэйнгөө сайлалгада ошохоёо түхеэржэ байна гүт? — гэжэ асуухадамнай:

—Силос ашаха автомашина хүлеэжэ һуунабди. Сабшажа хэршээд газарта сасажа хаяха бэшэ һэн хойноо яахабибди. Үдэр бүрил иимэ хүлеэлгэн бологшо даа. Һонирхоһонойшье хэрэггүй гээд, трактрист Алексей Бархатов урмаа хухарангяар гүбэрбэ.

Эдэ механизаторнуудай хэлэһэнэй ёһоор, комбайнуудынь автомашинаая хүлеэжэ, нилээд зогсодог байба. Жэшээлбэл, уржадэр 31 эрьесэ хэһэн һаа, үсэгэлдэрэй 30, харин үглөөнһөө хойшо оройдоо 5 эрьесэ хэһэн байба.

Тракторисnуудтай хөөрэлдэһөөр байтарнай, фермэ тээһээ гурбан автомашина һубарилдан ерэжэ, үни удаан хүлеэжэ байһан комбайнуудынь одооошье урагшаа дабшажа захалба.

Энэ полидо бүхыдөө 6 комбайн хүдэлгэгдэхэ байһан аад, хоёрынь эбдэршоо. Ушар шалтагаачинень элирүүлхэдэ, силосэй ургамалнуудые хуряадаг дурсагдагша звенодо комбайнуудынь ходо эбдэржэ һаатана. Тусхайлан хэлэбэл, энэ һарын 5-най үглөөгүүр бүхы 6 комбайнинь полидо гаргагдаһан аад, үдэшэ болотор 4-ниинь эбдэржэ, оройдоол хоёрынь хүдэлгэгдөө.

Гансашье энэ ушарһаа силос даралга унжагайрна бэшэ, мүн эндэ ажалынь тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. механизаторнуудынь даалгагдаһан хүдэлмэреэ түргэн дүүргэхые оролдоногүй. Хоёрдохёор, звеногой комбайнёрнууд жэгдэ бэшээр ажаллана гэжэ хэлэлтэй. Силос тушаан абадаг тоо бүридхэгшэ Никитинагай дэбтэртэ бэшэһэн тэмдэглэл харахада, энэ һарын түрүүшын үдэр комбайнернуудынь халаан соогоо 12.27 тонно силосэй ургамал сабшаһан байбал, хойто үдэрнүүдтэнь адхашье тэжээл абаагүй. Харин табан хоногой һүүлээр үлээтэ дунда зэргээр бэһал 13,8 тонноһоо үлүүлээгүй. Тиихэдэнь тус звеногой тракторист Темников энэ хугасаа соо үдэр бүри 68—73,3 тонно силос нүхэндэ «эльгээжэ» байгаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, комбайнёрнууд бии хүсөөрөө оролдожо ажаллангүй, миил үдэр үнгэргэжэ ябадагынь элирнэ гээшэ.

Гурбадахяар, тус звеногой комбайнууд муугаар заһабарилагдаһан байжа нилээд һаатана. Тиихэдэ силос зөөхэ автомашинануудынь үсөөдэжэ, комбайнуудынь удаан зогсоно бшуу.

Хэрбээ саашадаа энэл хэбээрээ ажаллаха болоо һаа, совхозой силос даргшадай звено даалгагдаһан хүдэлмэреэ октябриин 1 болотор арайхан дүүргэхэл хэбэртэй.

Мүнөө ажахыдань хартаабха малтаха, таряа хуряаха, малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хүдэлмэри захаһаа эхилэнхэй. Теэд Оймoрой совхозой силос даргшадай звеногой ажалые һайнаар эмхидхэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ улам хурдадхаагүй һаа, шэмэтэ тэжээл ехээр абажа дарахагүйл ха. Зүгөөр энээн тушаа тус ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд юу бодоно хаб?

А. ХАЛТУЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Кабанскын аймаг.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НОВОРОССИЙСК ХОТОДО «ГОРОД-ГЕРОЙ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Эхэ оронойнгоо үмэнэ онсо ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Новороссийскын ажалшадай, Совет Армиин, Далайн Сэрэгэй Флодой ба Авиациин сэрэгшэдэй олоороо гаргаһан баатаршалгын, эрэлхэг зоригой, бата тэсэбэриинь түлөө, Хойто Кавказые хамгаалха үедэ фашис сэрэгүүдые бута сохиһоор 30 жэлэй ойе тэмдэглэн **Новороссийск хотодо «Город-герой»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1973 оной сентябриин 14.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

КЕРЧЬ ХОТОДО «ГОРОД-ГЕРОЙ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Эхэ оронойнгоо үмэнэ онсо ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Керчиин ажалшадай, Совет Армиин, Далайн Сэрэгэй Флодой ба Авиациин сэрэгшэдэй олоороо гаргаһан баатаршалгын, эрэлхэг зоригой, бата тэсэбэриинь түлөө, Крымые хамгаалха үедэ фашис сэрэгүүдые бута сохиһоор 30 жэлэй ойе тэмдэглэн. **Керчь хотодо «Город-герой»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** медаль барюулалсаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1973 оной сентябриин 14.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СОЁЛОЙ ЭМХИ ЗУРГААНУУДАЙ ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ РСФСР-эй СОЁЛОЙ ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет соёлой талаар туйлаһан габьяануудайнь түлөө **РСФСР-эй Соёлой габьяата ажал ябуулагшын** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо гэбэл:

Перелыгина Полина Тимофеевнада—Буряадай АССР-эй Мухар-Шэбэрэй аймагай Түгнын хүдөөгэй соёлой байшангай директор.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. НЕШКОВ.

Москва, 1973 оной сентябриин 14.

МОДОШОДОЙ ҺАЙНДЭР

Модоной ажахын, ой модоной, модо болбосоруулдаг ба целлюлозно-саарһанай промышленностиин гурбан миллион хүдэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай, министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд сентябриин 14-дэ Москвагай киноконцертнэ «Октябрь» гэжэ зал соо суглараба. Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан эндэ болоо.

Хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое ехэ баяртайгаар һунгаба.

СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулдаг промышленностиин министр **Н. В. Тимофеев** элидхэл хээ.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаба.

(ТАСС).

СОВЕТ ХҮНҮҮДЭЙ ШАНГА БУРУУШААЛ

Совет оронной хүдэлмэришэд, колхознигууд, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад дэлхэйн бүхы демократическа хүсэнүүдтэй һаналаа нэгэдэн жагсаад, Чилиин түрүү үзэл бодолтой партинуудта, эмхинүүдтэ эсэргүү хорото ябуулгануудай хэгдэжэ байһые эрид буруушаана. Ямаршье хардалга, мүрдэлгэ Чилиин арадай дура зоригые хухалжа, экономическа, социальна дэбжэлтэ туйлахаар зориһон замыень хаажа шадахагүй гээд этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

— Чилиин хархис этэгээдүүдэй балмад муухай ябуулганууд зэбүүрхэл үүсхэнэ. Капиталис монополинууд ба хархис сэрэгшэд бодото шарайгаа элишэлбэ. Социализм байгуулхаар зориһон Чилиин арадай ябуулгада һаад ушаруулхын тула юушье хэхээр бэлэн байһанаа харуулаа.

Чилидэ болоһон сэрэгэй урбалта тушаа КПСС-эй Центральна Комитедэй мэдүүлгые бүрин дэмжэнэб. Энэ орон доторхи хархис этэгээдүүдэй харата аашанууды, демократическа байгууламжа ба конституциин ёһо гуримые эбдэһыень түрүү үзэл бодолтой партинууд болон эмхинүүдтэ эсэргүү хардалга, мүрдэлгэ хэхэ гэһэн тэдэнэй хорото түсэбүүдые КПСС-эй ЦК эрид буруушаанаб, — гэжэ поэт Н. М. Грибачев мэдүүлбэ.

Минскын шестерняын заводой коллектив Чилиин хархис этэгээдүүдэй зэрлиг аашануудые эрид буруушаана.

Чилиин ажалшадтай һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлһэн шиидхэбэри тус заводой коллектив нэгэн һаналтайгаар баталан абаа.

Казахстанай ниислэлдэ ехэ митингнүүд болоно. Чилидэхи хархис урбалтые эрид буруушаажа байһанаа элирхэйлнэ.

— Чилидэхи хархис этэгээдүүд түүхын ябасые гэдэргэнь татаха, эрхэ сүлөөтэй байхые хүсэдэг арад зоной дура зоригые хухалхэ һанаатай. Теэд, экономическа ба социальна дэбжэлтэ туйлаха замые ямаршье хардалга, мүрдэлгэ хаажа шадахагүй. Чилиин түрүү хүсэнүүдтэй һанал нэгэтэй, дэмжэжэ байнабди, дэмжэхэшьебди,—гэжэ Алма-Атын ТЭС-эй электромонтер В. Никулин митинг дээрэ хэлэбэ.

Чилиин арадтай һаналаа нэгэдэн талархалгын митингнүүд Приморско хизаарай промышленна предприятинуудта, колхозууд ба совхозуудта болоно.

Алас-Дурнын гүрэнэй университедтэ болоһон митинг дээрэ факультедэй партийна организациин секретарь Е. Хрусталев, багша И. Педченко, студентнэр В. Ляхов, Т. Михайлик гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Чилиин хархис этэгээдүүдэй хорото зэрлиг аашануудые эрид буруушааба.

Новороссийскда тугууд намилзана

Новороссийскын ажалшад фашис булимтарагшадһаа сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойн гайхамшаг үдэрые тэмдэглэжэ байна. Олон тоото айлшад — үнгэрһэн байлдаануудта хабаадагшад, сэрэгэй элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэд болон колхозникуудай делегацинууд, байлдаануудай үеэр унаһан сэрэгшэдэй түрэлхид ба дүтын хүбүүд ороной олон нютагуудһаа ерэнхэй.

(ТАСС-ай корр.).

Новороссийск.

Таряа тээһэн машинанууд таһалгаряагүй субана

Алтайн баян ургасын таряан комбайнуудһаа тоогууд тээшэ, тоогуудһаа элеваторнууд худар таһалгаряагүй урдана. Олон мянган таряашад колхозууд, совхозуудай таряалан дээрэхи габшагай ажалай вахтада жагсаад, социалис уялгануудаа дүүргэхэ ба Эхэ оронойнгоо амбаарнуудта 3.510 мянган тонно ороохо таряа тушааха гэһэн эрмэлзэлээр нэбтэрэнхэй. Эндэхи таряашад клейковинаар (25 ба дээшэшье процент) элбэг миллион тонноһоо бага бэшэ таряа гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидээ.

МҮНӨӨДЭР—МОДОШОДОЙ ҺАЙНДЭР

АРГА БОЛОМЖОЁО ХҮСЭДӨӨР ЭЛСҮҮЛХЭ

Ой модые оронойм най ногоон алтан гэжэ нэрлэдэг. Дэлхэйн ой тайгын гурбанай нэгэ хубинь манай ороной газар дайда дээрэ юм. Манай республика ой модоор баян нютагуудай тоодо орол содог, газар дайдымнай хахадһаань ехэ хуби ой тайгаар бүрхөөгдэнхэй. Тэрэнэй нөөсэ 2 миллиард кубометр гэжэ багсаагдана.

Ой тайгын удха шанар айхабтар ехэ. Тэрэ город, тосхонуудай агаар сэбэрлэдэг, гэмтэхэ, нураха ябадалһаа газарай хүрьһэ хамгаалдаг, һалхи шуурганһаа хүдөө ажахын ургамалнуудые аршалдаг гээшэ. Залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй амарха, сэнгэхэ хэрэгтэ байгаалиин үүргэ мүн лэ сэгнэшэгүй ехэ юм.

Эдэ бүтэдэнһөө гадна модон арадай ажахын һалбари бүхэндэ шухала хэрэгтэй зүйл болоно. Модо хэрэглэдэггүй нэгэшье үйлэдбэри байдаггүй шахуу.

Ой модые зүбөөр хэрэглээд, баялигуудыень арьбадхаха тэжэ анхараад байхада, модо бэлэдхэлгэ тэрээндэ ямаршье хохидол ушаруулдаггүй, харин ой модоной ажахые ашагтай һайнаар эрхилхэ хэрэгтэ туһалдаг байна.

Дэлхэйн ган[…]мшагта шэмэг — Байгал далай шадархи модо бэлэдхэдэг, зөөдэг манай комбинадай предприятинуудай урда харюусалгатай зорилго табигданхай. Модо бэлэдхэхэтэй хамта, Байгал шадархи байгаалиин баялигуудые арьбадхаха, ашагтайгаар хэрэглэхэ тухай партиин ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бодотоор дүүргэхэ уялгатайбди. «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд энэ тогтоолые бэелүүлэн, һүүлэй 2,5 жэлэй хугасаада ехэ хүдэлмэри хээ.

Модон нарин зуруудболгон отолон унагаагдана. Иимэ арга хэрэглэхэдэ, ургажа байгаа залуу модоной 70 процентнь гэмтээгдэнэгүй, газарай хүрьһэндэ хохидол ушаруулагданагүй.

Модо шэрэлгэдэ шэнэ технологи хэрэглэгдэдэг болоо. Голнуудые зүбшэн ашаа шэрэлгын харгынууд татагдажа, модон уһа голоор урадхуулагдахаа болинхой. 1150 километртэ үнжыһэн харгыгаар модон ута зандаа томо багсаар шэрэгдэжэ, хэрэглэгшэдтээ эльгээгдэнэ. Модо урадхуулгын организацинууд голнуудай ба Байгалай эрьенүүдые урдань урадхуулагдаһан модоной үлэгдэл, хаядаһанһаа сэбэрлэжэ, эдэ участогуудые республикынгаа уһанай ажахын органуудта тушааж байна.

1972 оной модо урадхуулгын хаһада, мүн байгша оной сентябриин нэгэн болотор хамта дээрээ 920 километр (тэрэ тоодо Байгалай эрьеэр 160 километр) газар сэбэрлэгдэжэ тушаагдаа. Энэ хүдэлмэри хэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Байгалаар модо урадхуулха шэнэ технологи зохеогдонхой. Модоҥ томо багсаар ута зандаа сигара болгогдон урадхуулагдана. Тиигэжэ модон һалхи шуурганда далайгаар таранагүй, хаядаһа үлэгдэлгүйгөөр хүрэхэ газартаа абаашагдана.

Шэнэ технологёор шэрэгдэһэн модон үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан цехүүдтэ хэрэгтэй зэргээрээ тайрагдана, сорт сортоороо илгагдана. Модо болбосоруулгын предприятинуудай эдэ цехүүд хюрөөдэмэл материал, шпала хюрөөдэхэ модо илгана, ондоошье продукци абана. Модо хюрөөдэлгын үлэгдэл, тайрадаһан, хибэдэһэн, зомгооһон гэхэ мэтээр технологическа зүйл үйлэдбэрилэгдэжэ, целлюлозо-саарһанай промышленностьда эльгээгдэнэ. Мүн технологическа зомгооһон модо-хибэдэһэнэй плитэ, арболит үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг юм.

Комбинадай предприятинууд жэлдөө 150 мянган кубометрһээ үлүүтэй технологическа зомгооһо үйлэдбэрилхэ хүсэ шадалтай. Жэлдээ 35 мянган кубометр модо — хибэдэһэнэй плитэ үйлэдбэрилхэ цех Онохойн модоной комбинадта бариг даа. 20—20 кубометр арболит үйлэдбэрилхэ хоёр цех баригдажа, дүүргүүтэй болоо.

Республикымнай модо бэлэдхэлэй, болбосоруулгын предприятинууд мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэ, механизмуудаар — гидроклинтэй бензо-хюрөөгөөр, модо таллуулгын тракторнуудаар, араата гидропогрузчигуудаар, ехэ ашаа шэрэхэ шадалтай автомашинануудаар, модо тайраха, хюрөөдэхэ автомат шахуу линеэр, 5-һаа 100 тонно ашаа үргэхэ шадалтай крануудаар, шэнэ пилорама гэхэ мэтэ, мүн ондоошье техникээр хүсэд хангагданхай.

Промышленностимнай бүхы һалбаринуудта дүй дүршэлтэй кадрнууд хүмүүжэн ургаа. Модо отолон унагаагшад, трактористнууд, жолоошод, крановщигууд, автомат шахуу лининүүдэй операторнууд, рамщигууд, станочнигууд гэхэ мэтэ мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд леспромхозуудта, модо болбосоруулгын предприятинуудта ажаллана.

Комбинадай бүхы коллективүүд табан жэлэй шиидхэхы жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ гэһэн бүхэсоюзна, мүн республикынгаа 50 жэлэй ойн гүйсэһэн энэ жэлдэ эршэмтэй шангаар ажаллаха гэһэн мүрысөөндэ оролсожо, абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэжэ оролдожо байна. Комбинат жэлэй түрүүшын хахадай даабариие бүхы дээрээ дүүргэээ. Даабариһаа гадуур 1088 мянган түхэригэй продукци худалдаһан, 1973 оной социалис уялгаар хараалагдаһан хэмжээнэй зэргээр ажаллаһан байна.

Харин июль, август һарануудта ехээр ороһон хура бороон, үер предприятинуудай ажалда нилээд ехэ һаалта, тойбо татаба. Зарим предприятинууд хэдэн үдэрэй туршада ажалаа һаатуулха баатай болоо. Энэ ушарһаа комбинат жэлэй найман һарын түсэб дүүргэжэ шадаагүй, 2,5 миллион түхэригэй продукци дутуу худалдаа.

Шиидхэхы жэлэй социалис мүрысөөндэ амжалта туйлажа, жэлэй эхинһээ хойшо һайнаар хүдэлжэ ябаһан предприятинууд, нэрлэбэл, Байгалай, Баргажанай, Хүртэйн, Хандагатайн, Шулуутайн, Горхоной, Худанай, Ардасанай леспромхозууд найман һарын түсэб дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Өөһэдынгөө һалбариин һайндэрые ажалдаа амжалта туйлан угтаһан үйлэдбэриин түрүүшүүл олон. Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верхоно Соведэй депутат А. П. Кудряшовой даадаг бага комплексно бригада нэгэ халаанда хүдэлхэ зуураа, табан жэлэй 2,5 жэлэй туршада 55.0 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ уялга абаһан байгаа. Энэ бригада 68,4 кубометр модо бэлэдхэжэ, уялгаяа 122 процентээр дүүргээ. Мүн энэ Хандагатайн леспромхозой И. П. Матвеевэй хүтэлбэрилдэг бригада абаһан уялгын ёһоор, 51,7 мянган кубометрэй орондо 61,4 мянган кубометр модо бэлэдхэн таллуулаа, уялгаяа 119 процентдэ хүргөө.

Хурамхаанай леспромхозой Ажалай Улаан тугай орденой кавалер В. П. Парамоновой бригада ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэжэ, табан жэлэй түрүүшын хахадай түсэбөөр 72,7 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ аад, 115,6 мянган кубометр бэлэдхээ гэхэ гү, али түсэбөө 159 процент дүүргэһэн болоно. Түс леспромхозой В. С. Щукинай даадаг бригада түсэбөө 148 процентдэ хүргэһэн байна. Итанцын леспромхозой С. Ф. Пантелеевэй бригада даабаряа һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг олон бригаданууд бусадшье леспромхозуудта бии.

Баргажанай леспромхозой погрузчигай операторнууд Мороков, Бродников, Хоринн леспромхозой Севастьянов, Брезовский, Хандагатайн леспромхозой Нагуманов, Солдатов, Худанай леспромхозой Манганов гэгшэд социалис мүрысөөнэй түрүү манлайда ябана. Модо шэрэдэг автомашинын жолоошодой дундаһаа Итанцын леспромхозой жолоошон Нескладнов, Байгалай модо урадхуулгын конторын жолоошон Баталков, Горхоной леспромхозой нүхэр Дедеров гэгшэдые нэрлэмээр.

Мүнөө үеын бүтээсэ ехэтэй техникые мэдэлдээ абаад һаадгүйгөөр хүдэлгэжэ байһан мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд олон бии. Байгалай модоной баазын операторнууд Герасимов, Тимошенко, Клюевскэ леспромхозой—Полонов, Балданов, Буряадай МДК-гай—Яковлев, Хандагатайн леспромхозой—Шахватов, Бонстаукас, Ковелин болон бусад олон мэргэжэлтэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэхые оролдожо байһан үйлэдбэриин түрүүшүүл леспромхоз, предприяти бүхэндэ олон. Бидэнэр эндэ эрхимүүдэй эрхимүүдые нэрлэбэбди.

Комбинадай бүхы коллективүүд мүнөөдэр һайндэрөө тэмдэглэхэ зуураа, ажалдань ушарһан бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабан гараха, 1973 оной социалис уялгануудаа дүүргэхэ байһанаа мэдүүлнэ. Үйлэдбэриие үргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ байһанаа тэдэнэр мэдэрнэ. Иимэ арга боломжо предприяти бүхэндэ бии ха юм. Модо бэлэдхэлэй, болбосоруулгын техникэ, механизмуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэбэл, технологическа зомгооһо үйлэдбэрилхэ цехүүдэй, автомат шахуу лининүүдэй ажал һайжаруулбал, ажалай сагые дэмы гээхэ ушар зайсуулбал, энэ жэлэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэжэ шадаха байнабди. Арга боломжонуудаа хэрэглэн ажаллаха гээшэ коллектив бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

А. КОРАБЛЕВ,
«Забайкаллес» комбинадай начальник.

МОДО ЗӨӨДЭГ ХҮСЭТЭ МАШИНАНУУДТА АШАА ТЭЭЛГЫН ҮЕДЭ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ВДНХ-да хабаадагшын үгэ

Загарайн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үхэршэн, коммунист Энхэ Бадмаевич Батуев 1972 оной дүнгөөр СССР-эй Арадай ажахын тү[…]лалтануудай выставкэдэ хабаадаха эрхэ оложо, ВДНХ-гай алтан медаляар, үнэтэ бэлэгээр шагнагдаһан байна. Арбаад жэлдэ мал адуулагшаар хүдэлхэ зуураа Э. Б. Батуев яһала дүй дүршэлтэй болоно, һүүлэй хэдэн жэлдэ эмэ хашарагуудые харууһалха харюусалгатай ажал даажа абанхай. Энэ түрүү [мал]шан арбаад жэлдэ Горхоной сомоной Соведэй депутадаар таһалгаряагүй һу[н]гагдажа, олонинтын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

МАЛШАН БҮХЭНЭЙ ХҮС…

Һүүлэй 13 жэлдэ малшанаар ажалланаб. Түрүүшынь дүрбэн жэлэй туршада хони харууһалааб, тиигээд үхэршэнөөр хүдэлжэ ороо һэм.

Эдэ жэлнүүдтэ үбэл зунгүй мал эдеэлүүлжэ, бэлшээжэ ябахадаа олон юумэ ойлгожо абааб, Тиихэдэ малай тамир хадаа харууһалалгын лэ үрэ гэжэ мэдэрээб. Малай тамираар малшанай ажалые сэгнэжэ болохо.

«Тарган табан үдэрэй» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Малые хоногшье хооһоор байлгабал, бэедэнь мэдэгдээд лэ байха. Тиимэһээ малаа тарган һайн байлгаха гээл һаа, саг соонь эдеэлүүлээд, уһалаад, бэлшээгээд байха хэрэгтэй гээшэ.

Бидэнэр үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэхэ 120—130 эмэ хашарагуудые намартаа даажа абадаг байнабди. Һүрэг соо элдэб мал байдаг ааб даа. Тэдэнээ һайса адаглажа, һулашагуудынь эртын намарһаа тордижо, һайнаар эдеэлүүлжэ захалнабди.

Гүүртэдээ үгтэһэн үбһэ, зелёнко, таряа талханай зүйлые зохидоор хубаарилжа, бага багаар таһалжа эдюулдэг заншалтайбди. Иигэхэдэ мал тэжээлээ үрихэгүй, гэшхэхэгүй, дуратайгаар эдидэг байна.

Адамовка гэжэ газарта үбэлжэнэбди. Колхознай шэнэ дал барижа үгөө. Хашарагуудайнгаа доро хюрөөгэй хибэдэһэ дэбдинэбди. Тиимэһээ мал дороһоо нородоггүй, хуурай дэбдихэр дээрэ хэбтэдэг.

Үбэлдөө үхэрнүүдээ зелёнкын, шэниисын полидо адуулагшабди. Үглөөниинь тэдэндээ үбһэ, һолоомо эдюулээд, бэлшээридэ гаргана бди. Булагһаа уһалагдана. Саашадаа үбэлэйнгөө байрада үрэмдэмэл худаг малтуулжа, электрын хүсөөр уһа бүлэжэ гаргадаг болохо һанаан бии. Юуб гэхэдэ, булагнай үбэлжөөнһөө аяар дүрбэн модо газарта юм.

Үдэшэниинь малда таряа талханай зүйл үгтэдэг. Үбэлдөө хашараг бүхэндэ хахад килограмм хүртэхөөр тарян эдюулэгдэдэг байна.

Малда таряа талхыень хонжонгүйгөөр эдюулхэдэ, яһала ашатай байдаг. Таряа эдиһэн мал ногоон дээрэ гарахадаа түргэнөөр гуужаад, үһэниинь ялайгаад орхидог. Энэмнай талханайл аша ха юм даа.

Үнгэрһэн үбэл үбһэ тэжээлээр хомор байжа, нилээд тухашарагдаа. Тиигээшье һаа, тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа, бэлшээрээ зүбөөр хэрэглэжэ, нэгэшье толгой гарзада оруулангүй гарагдаа гээшэ.

Намтай суг үшөө нэгэ малшан ажаллаха ёһотой байгаад, тэрэмнай ходо һэлгэлдэжэ, угаа хүндэ болодог. Мүнөө Даша-Цырен Бальжиров минии туһалагшаар ажаллана. Промышленна предприятида хүдэлжэ байһанаа ерэһэн хүн даа. Иигэһээр дүршэл, шадабаритай болохо юм бээз.

Зунаймнай бэлшээри үбэлжөөнһөө хорёод модо холо, хүбшэ газарта юм. Тиишээ апрелиин һүүл, майн эхеэр малаараа нүүдэг гээшэбди.

Хүбшэ газарта мал адуулха гээшэмнай барагхан хэрэг бэшэ даа. Түрүүшээр малаа алдахаһаа айжа, һүүлыень бариха тооной ябагша һэм. Мүнөө ой соо мал яажа адуулхада һайн бэ гэжэ оншонь олдоо гэжэ һанагдана. Хашарагуудаа хорёодо хаангүйгөөр түхэрээн сүүдхэ соо бэлшээнэбди. Үдэрэй халуунда тиирэдэг газартаа сугларжа, дабһа долёожо һүрашанхай. Энэ үедэнь тоолодог, адаһан бариһаниинь обёорогдоно. Тэрэшэлэн үдэшэниинь уняа табижа, дабһа долёолгодогбди. Үдэрынь нэгэ удаа халяар (черемша) ургадаг газарта орожо, тэрэниие угаа дуратайгаар эдидэг юм. Энэнь хужарлаһандал адли болоно. Бэлшээримнай уһалуураяар һайн, ябаһан лэ газарта аршаан булаг дайралдаха.

Ой соо малаа һула табяад, унтажа хэбтэхэ бэшэ ааб даа. Үдэртөө ходо эрьежэ ябадаг гээшэбди. Тэндэ элдэб арьяатан дайралдажа болохо бшуу. Мүн ганга габа руу унажашье магад. Ходол ажаглажа ябаагүйдэ аргагүй. Морёо унаад, нохойгоо дахуулаад лэ һүрэгөө тойрожо ябадагбди.

Хабартаа, зуһаланда гарахын урда тээ хашарагуудтаа гуур үгы байхын тула эм түрхидэг, элдэб һэргылэлтын тарилга хэдэг байнаб. Октябрь һарын гарахын урдуур зунай бэлшээриһээ буужа, зелёнко, тарянай[…]лангай узуурта оронобди.

Эмэ хашарагуудаа һайнаар […]луулха, тулжуулхын хажуугаар […] хэлитэй болгохо зорилго бид[…]да табигданхай. Тиимэһээ һүр[…]нэ һайн шанартай, симментал […] табан буха һула табинабди. Т[…]тэй, тарган һайн гунжад бух[…] тэжэ, намартаа, үбэлэй […] тугалладаг.

Харууһалһан, бэлшээн тар[…] бухада оруулһан гунжадай […] үнеэд болоно байна хаб гэжэ […] нирходог гээшэбди. Гунжадн[ай] үнеэдһээ дутуугүй ехэ һү үтэ[…]

Түрүүшынхеэ тугаллаһан […] зүбөөр эдеэлүүлхэ, һаахын ту[…] ехэтэй һаалишадта хубаажа […]дэ гунжад Гаяз Кашапов, Л[…]нова гэгшэдэй гараар гарана. […] хэд дүрбэн һарын туршада ү[…]бэ дахин һаажа, гунжадаа һү[…]дог дүршэлтэй. Тиигэһэн хойно […] һаалишадта хубаажа үгэдэг […] Энээниие би зохид ха гэжэ то[…]

Хашарагуудаа зунай бэлшээ[…]рахынь урда тээ, мүн намартаа […] буухадань шэгнэдэг гээшэбди. З[…]шээри дээрэ үхэрнүүдэй тү[…] сүүдхэдэ килограммһаа дээш[…] байна. Тиигэжэ колхоз, аймаг […]дэн удаа эрхимлэжэ гарагдаа. 19[…] дүнгөөр «Аймагай эрхим мал[…]һэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, В[…] алтан медаль, үнэтэ бэлэг […] В. И. Ленинэй түрэһөөр зуу[…] ойн баярай медальда хүртөө һэ[…]лэлэй грамотануудшье бии.

Минии хэжэ байһан юрын […]лые сэгнэжэ, иимэ ехэ магтаал […] хүртөөжэ байхадань улам […] ажаллаха хүсэл зориг түрэдэг. Н[…]мни зон намайе хэдэн удаа Г[…] сомоной Соведэй депутадаар […] Партиин райкомой гэшүүнээр[…]гаа һэм.

Мал адуулагшадай ажалай […] яһала һайн. Табан үхибүүдэ […] байгаад, «Москвич» автомашина […]дажа абаха аргатай байгаабди. […] харууһалхада — амандаа золто[…]шэмнай энэ юм ааб даа.

Ажалдамни колхозой мэр[…] ходо туһа хүргэжэ байдаг. […] главна зотехник Геннадий В[…] Пруидзе саг үргэлжэ ябажа, м[…]мир, хээли абажа байһыень […] гээшэ. Энэнь һайн.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэ[…]бадахи жэлдэ зунай бэлшээри[…] һүрэгэйнгөө тус бүриин […] сүүдхэдэ килограммһаа доошо […] нэмээхэ гэһэн үгэдөө хүрэхэ […] найдагшаб.

Э. БАТ[…]
Карл Марксын нэр[…] колхозой мал адуул[…]

ЯМАЛАЙ НЕФТЬ БА ГАЗ

Зүүн Сибирьтэхи нефтиин ба газай баялигуудые Тюмениин геологуудай олоһыень мүнөөнэй зуун жэлэй туйлалта гэжэ тоолонобди. 1973 ондо эндэһээ 86,5 миллион тонно «хара алтан», 19 миллиард кубометр газ абтаха юм. Самотлортохи угаа баян һудал бүхы Бакугайхиһаа ехэ нефть мүнөө үгэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй һүүл багта Зүүн Сибирьһээ 125 миллион үлүүтэй тонно нефть абтадаг болохо.

Ленинэй ордента Тюмениин геологическа үйлэдбэриин Главна управлениин коллектив газар дорохи баялигуудые бэдэржэ үргэлжэлһөөр. АПН-эй корреспондент Станислав Мальцев Тюменскэ областиин хойто зүгтэ бэдэралгын хүдэлмэри хэхэ саашанхи арга боломжо тухай хөөрэжэ үгэхыень Баруун-Сибириин нефть бэдэрдэг эрдэм-шэнжэлэлтын институдай директор, геолого-минералогиин эрдэмэй доктор, Ленинскэ шангай лауреат, профессор Иван НЕСТЕРОВЫЕ гуйба.

Тюмениин геологууд Ямалда газаар тон баян һудалнуудые олонхой. Уренгойско, Заполярна, Медвежье гэхэ мэтэ һудалнуудай нөөсэнь хэдэн триллион кубометр болохо гэжэ тодорхойлогдоо. Эдэнниие олоһоной ашаар, байгаалиингаа газай нөөсэнүүдэй талаар дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һууринда СССР гараа. Мүнөө эдэ районуудта нефть бэдэрхэ хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдана. Областиин хойто зүгтэхи нефтиин нөөсэ Дунда Приобиин, тэрэ тоодо мэдээжэ Самотлорой нөөсэнүүдһээ ехэ гээд Тюмениин геологууд ба ашаглагшад найданхай. Заполярида туршалгын гурим аар үрэмдэгдэһэн түрүүшын гүнзэгы скважина бэдэрэгшэдэй багсаамжын зүб байһые тодоруулаа.

Областиин Холын хойто зүгтэхи газтай газарнуудые бэдэрэлгэ тон амжалтатай байхаар янзатай. Баруун Сибириин сэнхир түлишын нөөсэнүүд хэдэн арбаад триллион кубометр болохо ха. Геологууд нефтьһээ үлүү сэнтэй конденсадай баялигуудые Ямалһаа олоо. Тэрэнь химическэ промышленностьда шухала түүхэй эд болодог, сэбэр нефтепродуктнуудые абахын тула хэрэглэгдэдэг. Зарим түхэлэй конденсадые тэрэ зандань бензин болгон хэрэглэхээр байдаг. Нэгэ тонно конденсат 2,5—3 тонно нефть һэлгэжэ шадаха бэхэдэ болохо. Ондоогоор хэлэбэл, нефть шанаржуулдаг заводуудай хүсые нэмээнгүй, конденсадые буйлуулбал, бэлэн продукци абалгаяа хоёр дахин нэмээжэ болохо юм. Уридшалан тооложо үзэһэнэй ёһоор, жэлэй туршада 50 миллион, бүришье олон тонно конденсат гарган абажа боломоор. Энэ үнэтэ түүхэй эдые промышленна аргаар бэдэрэлгэ түргэдхэхын тула яаралтай хэмжээнүүд абтажа байна.

«Уһан дорохи нефть ба газай баялигуудые саашадаа элирүүлхэ зорилготойгоор дотоодо, гадаада далайнуудай эрье шадар бэдэрэлгын хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэхэ» шухала тухайда КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо хэлэгдэнхэй. Карска далай ба Обско тадхалай эрье шадар хэгдэһэн шэнжэлэлгэнүүд нефтиин ба газай угаа ехэ нөөсэтэй урда районуудһаа дутуугүй хэбтэшэнүүдэй эндэ бии байһые элирүүлээ. «Нефтиин ба газай нөөсэтэй гэжэ тухайлагдаһан Карска нютаг нефть бэдэрэгшэдэй карта дээрэ тэмдэглэгдээ. Эндэхи нефть даншье гүнзэгы бэшэ газарта байдаг ха. Карска далайн нөөсэнүүдые орон доторхи эгээн ехэ удха шанартай нөөсэнүүдэй нэгэн гэжэ сэхэ хэлэмээр. Мүнөөнэй геологическа тухайламжануудай ёһоор, энэ нютаг Дунда Обиин ба Заполяриин бусад районуудайхиһаа нефтеэр үлүү баян байна. Дан гүнзэгы бэшэ газарта газшье эндэһээ олдожо болохо.

(АПН).

Тюмень.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН 8 ҺАРЫН ДҮНГҮҮД

ЭКОНОМИЧЕСКА ШЭНЖЭЛЭЛ

Мүрысөөндэ түрүүлэгшэд:

«Электромашина» завод. Директорынь П. Н. Бурлов, парторганизациин секретарь З. Е. Сучков, завкомой түрүүлэгшэ Н. П. Носиков.

Районно «Бурятэнерго» управлени. Эрхилэгшэнь С. А. Мельников, парторганизациин секретарь З. Г. Николаева, месткомой түрүүлэгшэ Е. Д. Грошева.

Мяханай промышленностиин үйлэдбэриин управлени. Генеральна директорынь Ю. В. Шитиков, парткомой секретарь А. И. Улахинов, завкомой түрүүлэгшэ В. И. Кулаков.

Нарин сэмбын фабрика. Директорынь В. И. Говенко, парторганизациин секретарь М. Г. Семенькова, фабкомой түрүүлэгшэ Л. М. Пушкина.

Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй завод. Директорынь В. И. Струневич, парторганизациин секретарь Н. Ф. Фокин, завкомой түрүүлэгшэ А. Ф. Сергеев.

Республикымнай промышленность продукци худалдаха найма һарын түсэбые 103 процент дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 15,2 миллион түхэригэй промышленна продукци худалдагдаһан байна.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 9 процентээр үлүү ехэ продукци худалдагдаа, промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 8 процентээр дээшэлээ.

Промышленна гол продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэб дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 50 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаһан, 4 мянган тонно цемент, нэгэ миллион 300 мянган гаран плитэ шифер үйлэдбэрилэгдэһэн, хэдэн электродвигатель бүтээгдэһэн байна. Вагон, электровоз, тепловоз заһабарилха, трикотаж хубсаһа нэхэн оёхо, электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ, тоһо, загаһанай зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ.

Улаан-Үдэ городой промышленность түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэбэ.

Промышленна предприятинуудаймнай коллективүүд табан жэлэй шиидхэхы жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын, бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргахын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалдаа һайн үрэ дүн туйлажа байна. Олон коллективүүд жэлэй эхинһээ хойшо тогтууритай һайнаар ажаллажа, гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлэ.

«Электромашина» заводой коллектив продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха найма һарын түсэбые холо үлүүлээ. Электродвигатель, автокран, хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээхэ даабаряа завод амжалтатайгаар дүүргэбэ. «Теплюприбор», Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай коллективүүд социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэнэ. Эдэ коллективүүд найма һарын түсэбһөө гадуур ехэ продукци худалдаа.

Табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ шэнэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табиһан нарин сэмбын фабрикын коллектив урданай мэтэ бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 14 мянган метр нарин сэмбэ бүд нэхэн гаргаа, технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаа.

Районно «Бурятэнерго» управлениин, мяханай промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй предприятинууд, Байгалай загаһанай промышленностиин трестын манай республикын заводууд, «Татарский ключ» карьероуправлени, Шэнэ-Бэрээнэй механическа завод продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Республикымнай министерство, управлениинүүдэй дундаһаа хилээмэнэй продуктнуудай управлени, нютагай промышленностиин министерство түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Арадай ажахыда шухала хэрэгтэй модо бэлэдхэжэ, шэрэжэ байһан леспромхозуудай дундаһаа Худанай, Хүртэйн, Хандагатайн леспромхозууд түрүүлжэ ябана. Худанай, Хүртэйн леспромхозууд модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ август һарын түсэбые холо үлүүлһэн байна. Тиигэжэ эдэ леспромхозууд найма һарын түсэбые 109—106 процентдэ хүргэбэ.

Гэхэтэй зэргэ гээгдэжэ ябаһан предприятинуудай тоо үсөөрнэгүй, 30 процент болоһон байна. Эдэ предприятинууд хамта дээрээ 8,8 миллион түхэригэй продукци дутуу худалдаа. Томо предприятинуудай дундаһаа «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй, Онёогой, Итанцын, Клюевскэ, Хүрбын леспромхозууд, Байгалай, Сэлэнгын модоной баазанууд гээгдэлдэ ороо. Июль, август һарануудта ехэ бороо орожо, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ ажалда һаад тойбо ушаруулба. Гэбэшье комбинадай хэдэн леспромхозой коллективүүд бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Харин олонхи леспромхозууд эдэ һарануудта гээгдэлдэ ороо.

Зэдын комбинадай коллектив ажалайнгаа дутагдал зайсуулха талаар бодото хэмжээ абаагүй ушарһаа продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха найма һарын түсэб дүүргээгүй байна. Жэлэй эхинһээ һайнаар хүдэлжэ байһан үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэл августын, мүн найма һарын түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Нэгэдэлэй предприятинуудай, «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинадай түсэбөө дүүргээгүй ушарһаа барилгын талмайнууд хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдээр дуталдажа байгаа.

Сентябрь һара жэлэй 3-дахи кварталай түгэсхэлэй һарн болоно. Энэ һарын үрэ дүнгүүдһээ кварталай түсэбэй дүүргэлтэ гол түлэб дулдыдаха байна. Тиимэһээ жэлэй найма һарын үрэ дүнгүүдые согсолон хараха, тобшолол хэрэгтэй. Гээгдэлдэ ороһон коллективүүд дутагдалнуудаа элирүүлхэ, тэдэниие усадхаха дары хэмжээ абаха уялгатай гээшэ.

3-дахи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ, тиигэжэ шиидхэхы жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжо байгуулхын тула бүхы коллективүүд оролдохо, хүсэ шадалаа гарган ажаллаха ёһотой болоно.

Мүрысөөндэ гээгдэгшэд:

Барилгын материалнуудай Татауровска комбинат. Директорынь В. В. Сергеев, завкомой түрүүлэгшэ Е. Ф. Пузанова.

Зэдын комбинат. Начальнигынь И. П. Чепурин, парткомой секретарь А. Г. Викулин, председатель профкома А. Ф. Ваганов.

Хүрбын леспромхоз. Директорынь В. И. Завалипинский, парторганизациин секретарь А. Ф. Окулов, рабочкомой түрүүлэгшэ В. П. Золотарев.

Элхиин авто-заһабарилгын завод. Директорынь К. С. Калиниченко, парторганизациин секретарь П. Б. Корчагин, завкомой түрүүлэгшэ И. И. Куклин.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭХ… БАЙХАБДИ

Политһуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ

ХЭШЭЭЛНҮҮДЭЙ ҮРЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

Хэдэн миллион совет хүнүүд — коммунистнууд болон партиина бэшэ хүнүүд — политическэ ба экономическа һургуулинуудта һуралсадаг. Партиина болон комсомолой политическэ гэгээрэлэй элдэб һургуулинуудые хүтэлбэрилхэ хэдэн мянган мэргэжэлтэд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон партиина хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдана.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлдэхэ тухай, мүнөөнэй шэнэ шаардалганууд болон эрилтэнүүдэй тааралдуулан, политическэ ба экономическа һуралсалай хэшээл ямараар нарижуулагдаха байһан тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээнэ.

МОСКВА. Ниислэл хотын 3,3 миллион коммунист, комсомолшууд болон партиина бэшэ хүнүүд октябриин 1-һээ һуралсалаа эхилхэнь. Политическэ ба экономическа һуралсалай шэнэ жэлдэ зорюулагдаһан пропагандистска бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй семинар дээрэ КПСС-эй МГК-гай секретарь В. Н. Ягодкин энэ тоое дурдаа.

100 мянган шахуу пропагандист, лектор, консультант ниислэл хотын политическэ һургуулинууд, семинарнууд болон кружогуудта хэшээлнүүдые үнгэргэхэ байна. Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар гадаадын политическэ ажал ябуулгада һуралсалай жэлэй түрүүшын хэшээлнүүд зорюулагдаха.

Урдынхидал адляар, Ленинэй зохёолнуудые, партиин XXIV съездын материалнуудые, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 оной), апрелиин (1973 оной) Пленумүүдэй тобшололнуудые, «Совет Социалис Республикануудай Союзай 50 жэлэй ой тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлые, РСДРП-гэй II съездын болоһоор 70 жэлэй ойтой холбоотой материалнуудые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ талаар партиин ба совет арадай бодото ажал ябуулгые гүнзэгыгөөр шудалха асуудалда шагнагшадай гол анхарал хандуулагдаха байна. Партиина һуралсалай һургуулинуудта 1130 мянган москвагайхид һуралсаха байна. Экономическа теори шудалагшадай тоо 1,5 миллион болохо юм.

ГОРЬКИЙ. «Красное Сормово» заводто коммунис ажалай һургуулинууд бүридхэгдэжэ дүүрэбэ. Нимэ 150 һургуули бии болгогдоо. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ холо үлүү. Пропагандистнуудынь томилогдонхой. Тус предприятиин мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд үйлэдбэриин экономико тухай асуудалаар хэшээлнүүдые үнгэргэхэ болобо.

Предприятиин үйлэдбэриин түрүүшүүл түрүү дүй дүршэл шудалха, социалис мүрысөөе эмхидхэхэ талаар хэшээлнүүдые үнгэргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Ерэхэ жэлдэ тус заводой 125 жэлэй ой гүйсэхэнь. Ушар тиимэһээ коммунис ажалай һургуулинуудай шагнагшад предприятиингаа түүхэ тухай лекцинүүдые мүнөө жэлэй һуралсалай программада оруулхые дурадхаба. Энэ темээр бүхы хэшээлнүүдынь «Красное Сормово» заводой революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын музей соо үнгэргэгдэжэ байхаар хараалагдаа.

БАКУ. Бакугай Октябрьска районой 25 мянга гаран хүн шэнэ жэлэй политическэ һуралсалда хабаадаха байна. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 5 мянган хүнөөр олон гэшэ.

— «Хэшээлнүүдтэ бэлдхэл мүнөө дүүрээд байна», — гэжэ партиин райкомой партийна гэгээрэлэй кабинедые даагша Э. Огаева хэлэбэ. Һуралсалай бүхы бүлэгүүд бүридхэгдөө, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд партийна суглаанууд дээрэ томилогдоо. Бүгэдэ ниитын экономическа һуралсалда хабаадагшадай тоо мүнөө жэлдэ улам олошорбо. Парткабинет районой пропагандистнарай слет үнгэргөө. Слёдһоо урид пропагандистска бүлэгүүдэй хүтэлбэрилэгшэдые суглуулжа, 25 эрхим пропагандистнуудай дүй дүршэл зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Бакугай дээдэ һургуулинуудай политэкономиин ба научна коммунизмын кафедрануудай хүдэлмэрилэгшэд болон мэдээжэ эрдэмтэд партийна кабинедэй путевкоор мүнөө предприятинуудай хүдэлмэришэдэй урда лекцинүүдые уншажа байнхай.

ТАСС-ай корр.

БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨН

КПСС-эй обкомдо, Бурядай АССР-эй

Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ

РЕСПУБЛИКЫН МАЛШАДАЙ БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД

«1972—1973 онуудай үбэлэй үедэ малай ашаг шэмэ үри ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд тухай» РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1972 оной декабриин 8-най № 723 тогтоолтой, мүн КПСС-эй Бурядай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй болон облпрофсоведэй 1972 оной декабриин 13-най № Б—42/8 тогтоолтой зохилдуулан, республикын малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет болон облпрофсовет **н и г э ж э** тогтообо:

Һүнэй, мяханай, малай, хониной, гахайн удаадахи фермэнүүдэй коллективүүдые социалис мүрысөөндэ илаһан гэжэ тоолоод, СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ба хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаха, 1000 түхэригэй шан, бусад фермэ болон бригадануудай коллектив бүхэндэ 600 түхэриг барюулха гэбэл:

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГҺАА

Хурамхаанай совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Доржиев Ц. Б.).

Һахалиин совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Самойлов С. Д.).

Гааргын совхозой хониной фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Чимитов С. М.).

Дэрээнэй совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Очиров Ж. Э.).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хониной гурбадахи фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Раднаев В. Б.).

ХЯАГТЫН АЙМАГҺАА

Хяагтын совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Казанова Е. Г.).

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Хуторай һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Максимов П. Г.).

«Родина» колхозой Ивановска һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Куранов М. Д.).

«Пограничный» совхозой гахайн фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Лазарев Я. И.).

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГҺАА

«Забайкалец» совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Носков Ф. К.).

«Знамя Ленина колхозой Дээдэ-Һутайн һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Сучков Ф. П.).

«Искра» колхозой шубуунай фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Варфоломеева А. А.).

«Родина» колхозой гахайн фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Доржиев И. Ц.).

АХЫН АЙМАГҺАА

«Коммунизм» колхозой Балактинска һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Сыренов Г. Д.).

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГҺАА

«Заветы Ильича» колхозой Таловска һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Мезенцев А. М.).

СЭЛЭНГЫН АЙМАГҺАА

Сэлэнгын совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Еранский П. А.).

«Эрдэм» колхозой Дэбээнэй һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Жигмитова Ц. Э.).

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хониной нэгэдэхи фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Мункожапов П. Ц.).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Афанасьев И. М.).

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГҺАА

«Маяк» колхозой Сагаан-Уһанай һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Санжихаев П. Б.).

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бугын хониной фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Шойбонов С. Д.).

Саянай совхозой гахайн фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Дадапов Д. Х.).

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГҺАА

Сотниковой шубуунай фабрикын шубуушадай бригадын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Шубина Н. Б.).

«Байгал» гэжэ һуралсал-туршалгын ажахын һүнэй фермын коллективтэ (даагшань нүхэр Ермолаев А. Ф.).

Калининай нэрэмжэтэ совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Власов С. П.).

«Дружба» колхозой гахайн фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Давыдов М. В.).

«Маяк» колхозой Десятниковай һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Михалев В. Н.).

ХОРИИН АЙМАГҺАА

Дээдэ-Тайлсын совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Кривошеева М. К.).

Үдын совхозой һүнэй фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Аюшеев Н. А.).

Анаагай совхозой хониной фермын коллективтэ (бригадирынь нүхэр Базаржапов Г. Б.).

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

МҮНӨӨДЭР—МОДОШОДОЙ ҺАЙНДЭР

АРШААНТЫН ХҮБШЭДЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Шаргал улаан наранай гарахатай адли тайгын олон жэгүүртэд нойрһоо һэрижэ, шаг шууяа табижа оробо. Намарай сиидэм хүхэ огторгойдо элеэ шубуунай элихэнь харагдана. Эгээл иигэжэ, байгаалиин нойрһоо һэрижэ байха үеэр Аршаантын хүбшэ соо трактор, машинануудай, модо отолдог хюрөөнүүдэй таршаганалдаха абяан соностобо. Отологдоһон модоной унаха, модо таллуулан шэрэһэн тракторнуудай хүнхинэхэ абяан бүри шангадажа, үглөөнэй ой соо холуур сууряатана. Худанай леспромхозой Сулхарын пунктын хоёрдохи участогай модошод оньһон техникынгээ эршэтэ аялга доро ажалша үдэрөө эхилбэл даа.

— Манай участогай модошод үдэр бүри 150 кубометр модо отолхо даабаритай. Энэ түсэбөө дүүргэхын тула халаанай эхинһээ шангаханаар хүдэлхэ ёһотой бологдоно, — гэжэ участогые даагша, мастер Николай Шушурыхин хэлэхэ юм. Тэрэнэй участогта Г. Т. Михайлов, Ф. М. Линейцев гэгшэдэй даадаг бага комплексно бригаданудай коллективүүд хүдэлнэ. Григорий Тимофеевич Михайловай бригадын модошодой эрхимээр хүдэлдэг тухай үнихэнэй дууладаг һэм. Энэ бригадын коллективэй мүнөөшье түрүү зэргэдэ ябаһандань урмашан баясахаар байба. Эрхим түрүү модошодой ажалладаг газарта ошохо хүсэлэнтэй байһанаа мастерта мэдүүлбэбди.

Удаашьегүй ойн соорхойдо хүрэжэ ерэбэбди. Эндэ отологдоһон модон суглуулагдана. Бага комплексно бригадын бригадир Григорий Михайлов трактораараа модо шэрэжэ асараад байба. Набтархан, шүрбэһэлиг бэетэй хүн бидэнтэй танилсажа, мэндэшэлэлсэбэ. Һайса хөөрэлдэжэшье үрдеэгүй байтараа хожом хөөрэлдэнэ бэзэбди гэһэн хэбэр үзүүлэн, тэрэ яаралтайгаар трактор тээшээ алхалба. «Т-4» түхэлэй шэнэ тракторынь мододой дундуур далда орошобо.

Бригадын бэрхэ хюрөөшэн Андрей Коновалов модо унагаажа ябана.

— Халаанай эхинһээ хорёод модо унагаагааб. Хюрөөмни яһала һайнаар хүдэлнэ, — гэжэ Коновалов хэлэхэ зуураа, удаадахи модон тээшэ алхална. Тэрэ хорёод шахуу жэл ойдо хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон хүн юм. Халаан соогоо адагынь 70—80 кубометр унагаадаг.

— Заримдаа халаан соогоо 90 кубометр хүрэтэр модо унагаажархидаг. Гэшүүһэ намаагай һаалта хэхэдэ һүхэ барижа, сабшажа ородог юм, — гэжэ мастер Н. П. Шушурыхин хүдэлмэришэнээ магтажа байгаа һэн. Григорий Михайлов чокеровщик Юрий Коноваловтаи трактортаа модо шагтагалжа байна. Юрий солбон габшагайгаар хүдэлнэ. Отологдоһон модо түмэр аргамжаар гохолоодхино.

Нэгэ доро 7—8 кубометр модо шэрэхэ шадалтай «Т-4» түхэлэй трактор Худанай леспромхоздо һаяшаг асарагдаа бэлэй. Шэнэ трактор энэ түрүү бригадада үгтэһэн байгаа. Григорий Михайлов трактораа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ эрмэлзэнэ. Халаанай даабариһаа гадуур 15—20 кубометр модо таллуулан шэрэжэ, үндэр бүтээсэ туйлана.

— Бидэнэр нарин модотой газарта тудашообди. Нэгэ кубометр модо отолхын тула гурба-дүрбэн нарһа унагааха бологдоно. Халаанай даабари дүүргэхын тула яһала оролдоноди даа, — гэжэ модо отологшо Андрей Коновалов мэдүүлбэ.

Халаан соогоо хоёр зуу гаран модо унагаажа, гэшүүһэ намааһаань сэбэрлэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Гэбэшье Андрей Коновалов гэшүүһэ сэбэрлэгшэ Николай Кузьминскитай хамта халаан соогоо 230—240 модо унагаадаг байха юм.

Григорий Михайловай бригадын хүдэлмэришэд халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын түлөө оролдодог. Энэ зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлжэ шаданашье. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хахад жэл соо 43077 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 56 мянган кубометртэ хүргэһэн байна. Байгша оной найма һарын даабариһаа гадуур 3 мянган кубометр модо бэлэдхээ. Михайловай бригадын модошод туйлаһан амжалтаяа үдэр бүри батадхана. Тэрэнэй бригада юһэдэхи табан жэлэй даабари дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхээр уялга абаа һэн. Үнгэрһэн хоёр жэл хахадай дүн хараад үзэхэдэ эдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхээр лэ хэбэртэй.

Г. Т. Михайловай бригадатай мүрысэдэг Ф. М. Линейцевэй бригадын коллектив мүн лэ амжалтатай һайнаар хүдэлжэ ябана. Эдэнэй участогта хүрэжэ ерэбэбди.

— Бидэнэр мүнөөдэр 75 кубометр модо унагаагаад таллуулхабди. Минии нүхэд хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг зон байха, — гэжэ Линейцев бидэндэ хэлэн байгаа һэн.

— Манай пунктын модошод найма һарын даабариһаа гадуур 5000 кубометр модо бэлэдхээ. Байгша оной гурбадахи кварталай даабари болзорһоонь урид, сентябриин 15-да дүүргэхээр шиидэнхэйбди, — гэжэ мастер Н. П. Шушурыхин бидэндэ найдуулба.

Урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой ажалша түрүү хүдэлмэришэд Худанай леспромхоздо олон юм байна. Эдэнэр юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түрүүшын үдэрһөө габшагайгаар хүдэлнэ. Энэ леспромхозой коллектив байгша оной хоёрдохи кварталай даабариһаа гадуур 6 мянган кубометр модо бэлэдхээ. СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерство, профсоюзай ЦК энэ туйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, 2 мянган түхэригэй хоёрдохи мүнгэн шан барюулһан юм. Эдэнэр гурбадахи квартал соо бүри габшагайгаар хүдэлнэ. Тус леспромхозой коллектив ехэ модо бэлэдхэжэ, абаһан уялгаяа дүүргэхэ бээз гэжэ этигэхээр һэн.

Наранай огторгой өөдэ дэгдэхэ бүри Аршаантын хүбшэ соо трактор, машинануудай хүнхинэхэ, модоной унаха абяан бүри шангадана. Леспромхозой модошод ажалайнгаа эршые улам шангадхажа байна ха юм.

К. ЖАМЬЯНОВ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Г. Т. Михайловай даадаг бага комплексно бригадын модошод (зүүн гарһаа): бригадир **Г. Т. Михайлов**, модо отологшо А. И. Коновалов, Г. Г. Пивоваров, А. И. Трофимов, Н. М. Кузьминский, хоёрдохи хюрөөшэн А. Н. Гришагин; леспромхозой доодо складта.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

ТОО, БАРИМТАНУУД

★ Дэлхэйн бүхы ой модоной нөөсын гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүнь, тиихэдэ шэлбүүһэтэ модоной хахадһаа үлүүнь манай орон дотор юм.

★ СССР дотор жэл бүхэндэ 400 миллион кубометр модон бэлэдхэгдэнэ. Модо бэлэдхэлэй ехэдхэгдэжэ байбашье, ой тайгын эзэлдэг талмай үргэдхэгдэжэ байһаар. Жэшээлхэдэ, наймадахи табан жэлэй туршада 10,2 миллион гектарай модон отологдоһон байбал, 11,2 миллион гектарта модон тариггдаа. Энэ талмай хадаа Бельги, Дани, Голландиин хамта дээрэ эзэлдэг газар дайдаһаа үлүү ехэ юм.

★ Ой модоной ажахын 2500 шахуу предприяти, 12 мянганһаа үлүүтэй лесничество, 23 мянган үйлэдбэриин участок орон доторнай тоологдоно.

★ Нэгэ гектарай ой модонһоо дунда зэргээр 150 кубометр модон абтана. Энээнһээ 25 тонно саарһа үйлэдбэрилжэ болохо.

★ Модонһоо 20 элдэб янзын зүйлнүүд, тэрэ тоодо барилгын материал, целлюлозо, саарһан, мебель, хэрэглэлэй ондоо зүйлнүүд үйлэдбэрилэгдэнэ.

★ Целлюлозо үйлэдбэрилдэг түрүүшын завод 103 жэлэй саада тээ Петербургын Невскэ саарһанай фабрикын дэргэдэ баригдаа һэн. Мүнөө оронойнмнай целлюлозно-саарһанай хэдэн арбаад фабрика, комбинадууд жэлдээ 6 миллион шахуу тонно целлюлозо үйлэдбэрилэн гаргана.

★ Саарһанай 600 гаран элдэб зүйл бии юм. Промышленностиин олон һалбаринуудта саарһан, картон хадаа эд бүдэй, модоной, шэлэй, металлай орондо хэрэглэгдэнэ.

(ТАСС.)

«ХАМУУР ОЛДОНОГҮЙ»

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

Соёлшод хододоо хүн зоной дунда ябажа, тэдэнэй ажал хэрэгээр һонирхожо, үдэр бүриин эрилтые гүйсэд һайнаар хангахые оролдохо ёһотой бшуу. Ганса ном тарааха, хөөрэлдөө үнгэртэхэ, зүжэг наада харуулха бэшэ, харин ажалша бэрхэ зоной ямар асуудалаар һонирходогые мэдэжэ ябахада бүришье һайн байдаг. Зүжэг наадanайнгаа репертуарые һэльбэн шэнэдхэхэ, удха түгэлдэр элидхэл зохёохо хэрэгтэнь эдэ бүгэдэ туһалдаг гээшэ.

Нарһата тосхондо соёлой ажал һайнаар эмхидхэгдэнхэй, энэ талаар малшад болон таряашад халташье гомдоногүй гэжэ һанахаар. Теэд энэнь хэр зүб гээшэб?

Нарһатын сельскэ Соведэй газар дээрэ аймагай соёлой байшан, «Радуга» гэжэ кинотеатр, хүдөөгэй дүрбэн клуб, гурбан библиотекэ, тиихэдэ Үхэр һууриндa аймагай библиотекын филиал оршодог юм. Эндэхи соёлшод ажалаа эмхитэйгээр ябуулаа һаа, Нарһатын совхозой, загаһанай заводой хүдэлмэришэдые культурна талаар гүйсэд һайнаар хангаха аргатай бшуу. Клуб, библиотекэ болон улаан булангуудые ажалша зоной олооро ябаха гуламта болгохо арга бии гээшэ.

Хэды тиигэбэшье эндэхи соёлшод һанаһанда хүрэмөөр хүдэлнэгүй. Мүнөө сагай үндэр хэмжээндэ харюусамаар ажал хэрэгээ эмхидхэхые оролдоногүй. Шухала шалтагааниинь юуб гэхэдэ, хүдөөтэй клубуудта тусхай мэргэжэлгүй хүнүүд хүдэлнэ. Соёл-гэгээрэлэй һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагад жэл бүри ерэдэг гээшэ. Теэд тэдэнь хүдөөдэ удаан тороногүй, ондоо тээшээ ябашана. Ю у н д э?.. Э н э асуудал одоол «үбшэнтэй» асуудал гээшэ. Шиидхэгдэхээр юм бэзэ. Муунь гэхэдэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн ажахыдаа гол анхаралаа хандуулаад, соёлшодой ажалые хэрэгсээдэггүй байна. Хүдөө ажахын продуктнуудые элбэгээр үйлэдбэрилдэг малшад, таряашаднай сүлөөтэй сагаа хэр зэргэ үнгэргэнэб, хайшан гэжэ ажа һуунаб гэжэ сэдьхэлээ зобоногүй, һонирхоношьегүй ха. Энэнь тон муу гээшэ.

Жэшээнь, Догно, Улаан-Ярууна нютагуудай клубуудта кинофильм харуулхаһаа ондоо юумэ хэгдэнэгүй. Ямаршье түсэб зохёотдоногүй. Тэндэхи клубуудые даагшад Базаржапова, Бадмажапова гэгшэд киногой эхилхын урдахана клубаа нээгээд, дүүрэхэдэнь хаагаад лэ байдаг. Сэдьхэлээ зобохогүй, одоо һанаа амархан ажалтай хүнүүд гээшэ. Һара бүри салин абадаг. Угайдхадаа энээн тухайдаа бодомжолхоо яадаг бэ. Гарам, Үхэр нютагуудта бүришье өөдэгүй байдал үзэгдэнэ. Кинофильм эндэ табигданагүй. Клубынь үдэр, һүнишье бээлэйн зэргэ томо суургаар суургалаатай байдаг. Клубайнь хажууда адууһа мал шэбээлэнхэй, ойро дүтэ орохын аргагүй муухай. Шэмэглэл гоёолтонь бүришье һаа ахир, хуушаршанхай. Догно нютагай клуб соо хоёр жэлэй саана зохёогдоһон фотомонтаж харахат. Тэрэ гэһэнһээ хойшо орон дотор, совхоздошье хубилалта болоо ха юм. Энэ шухала асуудал клубые даагшые, комсомолой эмхиин секретариие огто һонирхуулнагүй. Иимэ байдал бэшэ клубуудта мүн лэ үзэгдэнэ. Плакат, лозунг бэшэгдэнэгүй, үлгэгдэнэшьегүй. Малшад, таряашадай хоорондохи социалис мүрысөөнэй ябаса харуулагданагүй, ханын газетэ гаргагдадаагүй.

Клубууд соонь муухай. Зал соохиёо хэды үдэрэй туршада хаманагүй. Клуб бүхэндэнь шорой хамадаг хүнүүд бии, тэдэнь салингаа саг болзортоо абадаг гээшэ. Теэд клубаа ариг сэбэрээр барихаа оролдодоггүйнь, сэдьхэлээ зободоггүйнь бүришье гайхалтай. «Юундэ шоройгоо хаманагүйбта?» гэжэ асуугдаба. Догнын хүдөөтэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Галина Дамбаева хашалгүйхэнөөр энеэбхилээд, «хамуур олдоногүй» гэжэ харюусаа бэлэй. Ажал хүдэлмэридөө хэр зэргээр хандадагынь, хүн зоной дунда номуудаа хайшан гэжэ тараадагынь одоол эндэһээ элирнэ бшуу.

Дээрэ дурсагдаһан клубуудай соведүүд зарлагданагүй, ушар иимэһээ шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэгүй.. Жэшээнь, Үхэр, Гарам, Улаан-Ярууна нютагай залуушуул уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй, тиимэһээ жэлэй туршада нэгэшье концерт табигдаагүй бшуу. Иимэ байдалтай эбсэжэ яашье болохогүй. Залуушуул сүлөөтэй сагтаа юу хэнэб? Энээн тухайда совхозой партийна организаци, нютагай комсомолшууд һаналаа табинагүй.

Аймагай соёлой байшангай дэргэдэ агитбригада эмхидхэгдээ. Энэ агитбригада гансашье Нарһатын совхозой хүдэлмэришэдые хангаха бэшэ, мүн аймагай бусад ажахынуудаар ябаха ёһотой гээшэ. Муунь гэхэдэ, олонхи клубуудай дэргэдэ агитбригаданууд мүнөө болотор эмхидхэгдээгүй. Тиигээд ерэхэлээрээ, клубай хүдэлмэрилэгшэд зүжэг наада табихагүй, аймагай соёлой байшангай агитбригадын ерэхые хүлеэхэ баатай болоно бшуу. Энэнь тон буруу гээшэ. Библиотекарьнүүд фермэ, бригадануудаар хаа ганса ябажа, малшад болон таряашадые шэнэ һонин номуудаар хангана. Аймагай библиотекын талаһаа зарим тэды туһаламжа хүргэгдэнэ. Тиигэбэшье олон гүүртэ, отара болон бригаданууд номуудаар хангагдангүй үлэшэнэ. Уншагшадай конференци, һонирхолтой һонин хөөрэлдөөн эмхидхэгдэнэгүй. Жэшээнь, Догнын хүдөөгэй библиотекэдэ газетэ, журналнууд июниин нэгэнһээ шэдэгдэнэгүй, тиимэһээ хэрэгтэй журнал оложо уншахань бэрхэтэй байдаг. Улаан-Яруунын хүдөөгэй библиотекэдэ газетэ, журналнууд жэлэй эхинһээ шэдэгдэнэгүй. Энэнь тон муу гээшэ. Эндэхи библиотекарьнүүдэй ажалдаа хайша хэрэгээр хандадагые эдэ бүгэдэ эли бодо гэршэлнэ.

Социалис мүрысөөндэ мүнөө тон ехэ анхарал хандуулагдана бшуу. Малшад болон таряашадай урма зоригтойгоор хүдэлхэдэ илангаяа һайнаар нүлөөлдэг гээшэ. Тиихэдэ Нарһатын совхозой соёлшод социалис мүрысөөнэй ябасаар огто һонирхоногүй, гүүртэ отара хоёрой хоорондохи мүрысөө мэдэнэгүй.

Хэнэйшье мэдэһээр, кинофильм хүн зоной үдэр бүриин ажал хэрэгтэ бүришье дүтөөр шэлжэн ороо гээшэ. Шэнэ һонин кинофильмын табигдахые гүүртэ, отара болон бригаданудта ходо хүлеэжэ байдаг. Үхэр, Тулдуун гэжэ нютагайхид һүүлэй үедэ нэгэшье кинофильм хараагүй, киномеханигуудта гомдоно. Энэньшье зүйтэй. Киномеханигууд энэ хоёр нютагые тойроод гаража, олон хүн зонтой нютагуудта кинофильм табидаг заншалтай. Аймагай киносетиин дирекциин талаһаа анхарал һуладажа, киномеханигууд зоргоороо аашална гээшэ.

Клубай ажал хүдэлмэри һайжаруулхын тула тусхай мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха хэрэгтэй бшуу. Аймгүйсэдкомой соёлой таһаг энээниие хараадаа абажа, соёл-гэгээрэлэй һургуули дүүргэжэ ерэгшэдые тиишэ эльгээхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Иигээд лэ намарнай эхилээ. Үбэлшье холо бэшэ, Теэд олонхи клуб, библиотекэнүүд заһабарилагдаагүй байна. Үхэрэй клубые һаяшаг заһажа эхилээ. Улаан-Яруунын к л у б ы е үни хада шэнэлхээр болоо. Зарим газартань бороогой уһан нэбтэрэн ороно. Пеэшэниинь заһагдаагүй, үбэлдөө дэсоонь хүйтэн байдаг. Гадна библиотекэ клуб хоёройнь газаа муухай, шорой шохойнь үни заяанай сэбэрлэгдээгүй байһаар.

Яндала тосхондо һаяхана клуб баригдажа эхилээ. Теэд х э д ы соо үргэлжэлхэб? Бү мэдэе. Зунай үедэ кинофильмнүүдые газаа хараха баатай болоно. Үбэлдөө яаха болоноб?

Сэхыень хэлэхэдэ, Нарһатын совхозой, мүн загаһанай заводой хүтэлбэрилэгшэд соёлшодой ажалаар һонирхоногүй, ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Тиихэдэ партийна, комсомольско организацинуудай секретарьнар юу бодоно гээшэб? Энэнь гайхалтай. Тэрэшэлэн аймгүйсэдкомой соёлой таһаг анхаралаа багаар хандуулна, клуб болон библиотекэнүүдэй ажал хүдэлмэрие шалганагүй хаш. Хэрбээ ходо ябажа, шалгажа, һонирхожо байгаа һаа, иимэ байдал үзэгдэхэгүй һэн.

Энэ шухала асуудалаар Нарһатын сельскэ Соведэй сесси боложо, дээрэ дурсагдаһан клуб болон библиотекэнүүдэй ажал хүдэлмэри шүүмжэлэлдэ ороһон байна. Сессиин шиидхэбэри саарһа дансада миил ябталагдангүй, саг болзортоо бэелүүлэгдээ һаа, соёлшодой ажал хүдэлмэри эрид һайжарха һэн ха. Энээн тушаа һаналаа табихаар, шиидхэхы хэмжээ абахаар саг үни хада тулажа ерээ.

Д. ДОРЖИЕВ,
Яруунын аймагай «Улаан Туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИНУУД

ДҮРШЭЛТЭЙНЬ ТАНИЛСАНА

ХОРИ. **«Буряад үнэн» газетын штатнабэшэ корреспондент Б. Лайдапов).** Ороной мнай дээдэ һургуулинуудай эрдэмтэд, Монголой Арадай Республикын, хүршэ аймагуудай түлөөлэгшэд Анаагай совхоздо һүүлэй үедэ ходо айлшалдаг болонхой. Тэдэнэр тус ажахын газар элдүүрилгын дүй дүршэлтэй танилсана.

Хүдөө ажахын эрдэмэй В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Бүхэсоюзна Академиин бүлэг эрдэмтэд һаяхан иишэ ерэһэн байна. КПСС-эй обкомой секретарь В. С. Лысов, Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор К. Д. Миронов, КПСС-эй Хоринн райкомой нэгэдэхи секретарь Б. М. Павлов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. Н. Бородин, Анаагай совхозой директор С. Ж. Жамсуев болон бусад айлшадтай суг ябалсажа, таряашадайнгаа ажал хүдэлмэритэй танилсуулаа.

Мүн хүршэ Монгол оронһоо айлшад эндэ ерэжэ, ажахын таряашадай газар элдүүрилгын дүй дүршэлтэй танилсаба. МНРП-гэй ЦК-гай хүдөө ажахын таһагай инструктор Элдэб-Очир, Монголой газар болон ургамал шэнжэлэлгын институдай ректор, хүдөө ажахын эрдэмтэн Бадарч, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшын нэгэдэхи туһалагша Дорж болон бусад айлшадай дунда ябалсаа.

БИБЛИОТЕКЭТЭЙ БОЛОБО

Исэнгын совхоздо библиотекын шэнэ байшан ашаглалгада тушаагдаба. Тэрэнь уужам, һаруул уншалгын, номуудай таһагуудтай.

Библиотекые даагша А. Ранданова шэнэ байшан соогоо «Түрүү дүй дүршэл», «Манай замай залууршад», «Архи — ажалай, ами наһанай дайсан» гэһэн гаршагтай булангуудые һайханаар шэмэглэжэ табиба.

Шэнэ библиотекэ соо үдэшэлэн ороходо, нютагай хүн зон хододоо олон байдаг болоо.

— Библиотекын нээгдэһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо 400-гаад уншагшад бэшэгдэбэ. Тэдэнэй олонхидынь һаалишад, хонишод, механизаторнууд, һургуулиин һурагшад, багшанар, нютагай үбгэжөөлнүүд болоно, — гэжэ тус библиотекые даагша нүхэр Ранданова хөөрэнэ.

Нүхэр Ранданова холын гүүртэ, отаранuудай малшад, хонишод, тариашадые саг соонь шэнэ номуудаар хангажа байха зорилгоор полевой гурбан стан, үбһэ хуряалга дээрэ ажаллажа ябаһан табан бригадые өөр дээрээ даажа абаба. Тиин арбаад хоноод лэ тэдэнэртээ ошожо байхаар 38 нүүдэл библиотечкэ эмхидхэһэн байха юм.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

Яруна.

ТҮРҮҮ ТИПОГРАФИ

Кабанскын аймагай типографиин коллектив Буряадай полиграфистнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гараһаар үнинэй юм. Энэ коллектив һараһаа һара бүри түсэбтэ даабариияа үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ типографи байгша оной январьда шэнэ байрада нүүһэн байгаа.

«Н-14» түхэлэй хоёр линотип наборно цех соонь тодхогдоо. Эдэ машинануудай нэгэндэ хүдэлдэг Любовь Решетникова полиграфическа училищи дүүргээд, гурбадахи жэлээ эндэ ажаллана.

Гараар үзэг холбодог цех. Үнинэй полиграфистнууд Нина Ивановна Суворова, Ефросинья Григорьевна Селиванова гэгшэд эндэ ажаллана. Тэдэнэр хүдэлжэ эхилһээр 20 гаран жэл болоо. Дүй дүршэлөөр баян полиграфистнууд мүнөө аймагай газетэ хэблэгшэдээр ажаллана. Тэдэнэр үдэрэйнгөө даабари дунда зэргээр 120—140 процент дүүргэдэг. Тэдэнэртэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Е. Г. Селиванова «Шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа һэн.

Тус типографиин директор Виктор Вениаминович Катков иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай типографиин коллектив Бабушкин городой полиграфистнуудтай мүрысэнэ. Тэдэнэр энэ жэлдэ абаһан социалис уялгаяа декабриин 25 болотор дүүргэхэ, жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 1000 түригэй алмалта хэхэ [...] шиидэ.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ү[...] холбогшо А. И. Суво[...] 2. Линотипистка, комсомо[...] саган Любовь Решетников[...]

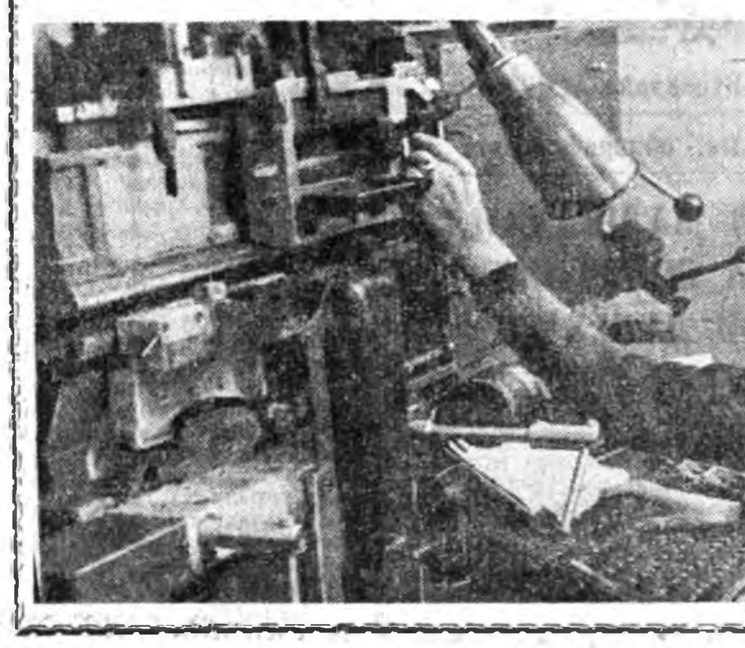

СУУДА ГАРАҺАН АГИТБРИГАДА

Хэдэхэн жэлэй урда тээ Сэлэнгын совхозой эдэбхитэд һайн дураараа өөрын агитбригадатай болохо гэлсээ бэлэй. Тиин совхозой клубта үдэшэ бүри шахуу залуушуул сугларжа, концертынгээ удаадахи программа зүбшэн хэлсэдэг болоһон. Өөрын агитбригадатай болоһон эдэнэр гансашье ажахы, аймаг дотороо хүндэтэй, суутай болоһон бэшэ, харин республика, хүршэ областьнуудай дунда мэдээжэ дуушадаараа, хүнгэн солбоноор хатар танца гүйсэдхэжэ шададаг артистнуудаараа омогорходог болоһониинь һайшаалтай.

Агитбригадын гэшүүд — Селендумын дунда һургуулиин пионервожатанууд Наталья Еретнова, Надежда Павлова, ажахын почтальон Оксана Ивашина, хонишон Юрий Чубарь, агитбригадые хүтэлбэрилэгшэ Сергей Покацкий болон бусад хаанашье ябахадаа, харагшадай һайшаалда хүртэнэ.

Программадань ород болон бусад арадуудай дуунууд, шог ёгто үгэнүүд, хурдан солбон хатар элбэгээр оруулагдаһан.

Мэнэ һаяхан эдэнэр Шэгэ хотодо үнгэргэгдэһэн харалгада эрхим амжалтатай ябажа ерээ. Эдэнэр Шэтын, Амарай областьнуудай, Яхадай АССР-эй уран һайханай бүлгэмүүдэй дундаһаа онсо шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байба.

Мүнөө эдэнэр таря хуряалгадаа ороһон механизаторнуудтаа, хүршэнэртөө харуулха программаяа бэлдэжэ байнхай.

О. МЕРКУЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ансамблиин дуушан, Селендумын дунда һургуулиин багша Светлана Очирова башкир арадай хатар гүйсэдхэжэ байна.

Авторай фото.

ШЭНЭ ГУРИМААР

Футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданай хоридохи уулзалга үнгэргэгдөөд ябана. Эндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай футболистнууд дүн хамта 41 очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблица толгойлжо эхилбэ. «Локомотив», «Байкал» командануудай футболистнууд эрхимлэгшэһээ нэгэ, табан очкогоор гээгдэжэ ябана. Мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һуури эзэлһэн «Шахтер», «Ремонтник» команданууд 6—4 очкотой болонхой.

Мүрысөөнэй таблицада түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн «Локомотив», ЛВРЗ-гэй спортын клубай, «Байкал» команданууд уулзалга бүхэндөө амжалта туйлана. Жэшээнь, хоридохи уулзалгын үнгэргэгдэхэдэ, ЛВРЗ-гэй команда «Вымпелэй» футболистнуудые 2:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн. Харин транспортын «Локомотив» Ильинскын «Ремонтник» командые аяар 9:0, «Байкал» «Строитель» командые 5:0 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байба. Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн нааданда шэнэ гурим—табан бүмбэгэ сохижо оруулбал, хоёр бэшэ, харин гурбан очко бэшэгдэхэ болоһон байгаа. Эндэһээ уламжалан команда бүхэн олон бүмбэгэ воротада оруулхын хойноһоо эрмэлзэдэг болоһониинь һайшаалтай.

Б. МИРОМАНОВ.

Үнэтэ шүүбэринүүд

Табадахи тиражай шүүбэриин газетэдэ толилогдохогой хамта ажалшад худалдажа абаһан лотерейн биледүүдые шалгажа эхилбэ. Золтойшуулдань ехэ шүүбэри тудана. Жэшээнь, Загастайн участково больницада медицинскэ сестрагаар хүдэлжэ ябатараа пенсидэ гараһан Цыренханда Раднаевна Жондыевагай билетэ шалгахадань, 250 түхэригэй холодильник тудаһан байшоо.

Мүн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Александр Банзаракцаев 550 түхэригэй пианино шүүгээ. Эдэ шүүбэринүүд эзэдтээ үгтэхөөр Галуута-Нуурай ОРС-до дамжуулагдаба.

Д. БАЛДАНОВА,
Галуута-Нуурай нөөсэлгын кассые даагша.

ХЭРЭН. **(Телефоноор абтаба).** Түнхэнэй сельпогой наймаалагша А. А. Куреда гэгшэ 550 түхэригэй пианино шүүгээ.

Хэрэн тосхондо ажаһуугша пенсионер В. Д. Дунтаев, Аршан тосхоной Е. М. Сороковикова гэгшэд тус тустаа 250 түхэригэй холодильник шүүжэ, урмашан баясаба.

Байгша оной эхинһээ хойшо аймагай нөөсэлгын касса 8989 түхэригэй шүүбэри нютагайнгаа хүн зондо түлэһэн байна. Тэдэнэй дунда 200—300 түхэригэй шүүбэринүүд олон. Мүн 25-һаа 50 түхэриг хүрэтэр шүүбэринүүд һүүлшын тиражай таблицаар түлэгдэжэ эхилбэ.

В. ТУЛАЕВ,
«Саяан» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

МАЛШАД ТАРЯАШАДЫЕ УРМАШУУЛНА

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Аймагаймнай соёлой байшангай дэргэдэ залуушуулһаа бүридэһэн агитбригада эмхидхэгдэһэн юм. Эдэнэр зунай үедэ хээрэ ажаллажа ябаһан малшадта, үбһэ хуряажа ябаһан звенонуудта ошожо, һонирхолтой программатай концерт харуулдаг болоо һэн.

Агитбригадын программада совет композиторнуудай бэшэһэн дуунууд Зэдэ голой үргэн нила дайдаар зэдэлдэг байгаа. Эдэнэр үнгэрһэн август һарада аймагайнгаа «Мир», Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозуудай үбһэшэд, малшадта концерт харуулжа ябаһанаа һаяхан аймагай түб бусажа ерэнхэй.

Ажалай һүүлээр клубуудта, отог дээрээ сугларһан үбһэшэдтэ концерт табиһан аха дүү Александр, Николай Хохловтон, Людмила Кривошеева, баян дээрэ наададаг, соёлой ордониие даагша Анатолий Федосеев болон бусад бэлиг шадабаряа арьбадхан, концертынгээ программые бүри һонирхолтой болгожо байна.

Д. ДУГАРОВ.

Зэдэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Тайгын индустри» — А. Кораблевой статья. Республикын ажахынуудта таряа хуряалгын ябаса тухай мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ ба облпрофсоведтэ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Онсо хөөрэлдөөнэй һүүлээр» — Г. Бондаренкын статья. Нютагай соведүүдтэ. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэртэ зорюулагдаһан материалнууд. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Элдэб һонин. АПН-эй материалнууд.

СЭНХИР ЭКРА[...]

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[...]
«Орбита» харуул[...]
13.05 — Һүүлэй [...] 13.10 — Һурагшадта—[...] дильнигай» прог[...] 13.40 — «Мүнөөдэр — [...] модоной хүдэлмэрил[...] дэй үдэр». СССР-эй [...] нистрнүүдэй Соведэй о[...] доной гүрэнэй комитеэ[...] рүүлэгшэ Г. И. Ворооб[...] үгэ хэлэлгэ. 14.00 — модоной хүдэлмэрилэгш[...] захилаар концерт. 15.0[...] «Советскэ Союзда алба [...] нэб!». 16.00 — 16.1[...] Забһарлалга. 16.10 [...] **Үнгэтэ телевидени.** М[...] фильм. 16.25 — **Үнгэ[...] левидени.** «Киногоор [...] шалагшадай клуб». [...] — «Уласхоорондын [...] ма. 17.55 — **Үнгэтэ те[...] дени.** «Инженер Прон[...] — телевизионно ура[...] ханай фильм (3-дахи се[...] 19.00 — «Время» — [...] сэлэй программа. 19.3[...] «Залуушуул» гэһэн [...] жуулга.

Улаан-Үдэ харуул[...]
20.30 — Ой модоно[...] дэлмэрилэгшэдэй зах[...] концерт.

«Орбита» харуул[...]
21.25 — **Үнгэтэ теле[...] ни.** Сопотодохи эстр[...] дуунуудай уласхоор[...] 13-дахи конкурс. 22.0[...] Футболоор СССР-эй [...] һуури эзэлхын түлөө м[...] сөөн. «Арарат» (Ерев[...] «Спартак» (М).

ХОЁРДОХИ ПРОГРА[...]
«Орбита» харуул[...]
20.30 — **Үнгэтэ теле[...] ни.** Хоккейгээр муры[...] «Спартак» (М) — «[...] (Воскресенск). 3-дахи [...]

Улаан-Үдэ харуул[...]
21.25 — «Рубель [...] публика» — уран һай[...] фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, сентябриин 17.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[...]
Улаан-Үдэ харуул[...]
17.00 — «Земля у [...] на» — телевизионно [...] ментальна фильм. 13.0[...] «Һуралсалай ном дээр[...] мэлтэнүүд» — һурагш[...] зорюулагдаһан дамжу[...] 18.45 — Элдэбые, о[...] дуратайб» — киноаль[...] 19.00 — «Үетэн». «С[...] сэрэгшэд», «Барилга б[...] хитектура» гэһэн кин[...] налнуудай суглуу[...] 19.30 — «Хүгжэм» [...] телевизионно суглуу[...] 20.15 — «Уласхоо[...] шэнжэлэл». 20.35—«З[...] одной цепи» — промы[...] ностиин хүдэлмэрил[...] зорюулагдаһан дамжу[...] 21.05 — Һүүлэй һони[...] ряадаар). 21.15 — «Что [...] жет быть лучше плохо[...] годы» — уран һай[...] фильм. 22.55 — Ү[...] концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

ГДАНЬСК

Балтикын амитадые хамгаалха

ТАСС

Балтиин далай дээрэ, Гданиин булан тохойнуудта загаһа бариха, амитадай аймагые хамгаалха тухай конвенцидэ гар табилгын ёһолол сентябриин 13-да эндэ болобо. ГДР-эй, Даниин, Полышын, Советскэ Союзай, Финляндиин, ФРГ-гэй, Швециин түлөөлэгшэд энэ документдэ гар табяа. Энэ хадаа Балтиин далайн амитадай аймагые хамгаалгын хэрэгые бүхы дээрэнь гуримшуулхэ уласхоорондын хуулита түрүүшын документ болоно.

НЬЮ-ЙОРК

Коммунистнуудай программа

ТАСС

Монополинуудта эсэргүүгээр, үргэн нийтэ американецуудай байдал һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ гээшэ манай шухалын шухала зорилго болоно гэжэ США-гай Коммунис партиин национальна түрүүлэгшэ Г. Уинстон Нью-Йорк шадархи Монро хотодо болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ.

Коммунистнуудай дурадхаһан программа бэелүүлхын түлөө арадай тэмсэлэй үргэн фронт байгуулхые Г. Уинстон уряалба.

ЛОНДОН

ДРВ-гэй арадта туһаламжа

ТАСС

Вьетнамдахи амгалан байдал хамгаалха зорилготой баруун-хойгуурхи нютагай соведэй уряагаар Вьетнамай Демократическа Республикын арадта туһаламжа үзүүлхын тула мүнгэ суглуулга Англида үргэнөөр эмхидхэгдэнэ. Великобританиин коммунис парти, машина бүтээдэг промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй, транспортын ба бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзууд, лейборис парти болон бусад эмхинүүд энэ уряае дэмжэнэ.

ВЬЕНТЬЯН

Протоколнуудта гар табигдаба

ТАСС

Лаосой патриотическа хүсэнүүдэй, Вьентьянай правительствын түлөөлэгшэд энэ орон дотор амгалан байдал һэргээхэ, национальна эблэрэлгэ туйлаха тухай протоколнуудта сентябриин 14-нэй үдэр гар табяа. Документнүүдтэ гар табилгын үедэ принц Суванна Фума, дипломатическа корпусой гэшүүд байлсаба. Гар табигдаһан протоколнууд национальна нэгэдэлэй ба национальна политическэ соведэй саг зуурын правительство байгуулхаар хараална, тэрэшэлэн сэрэгэй хэдэ хэдэн асуудалнуудые һоноородхоно.

ТОКИО

Наранай элшэ туяа хэрэглэхэ

ТАСС

«Наранай элшэ туяа» — экономикын аша туһада. Наранай элшэ туяа хэрэглэхын тула Японой Гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министерствын зохёоһон проект иигэжэ нэрлэгдэнэ. Энэ проектын үндэһөөр, 1985 он болотор Японд Наранай элшэ туяагаар хүдэлдэг 10 мянган киловатт хүсэтэй электростанци баригдаха байна. Энээнһээ хойшо 5 жэлэй үнгэрхэдэ, 2 миллион киловатт хүсэтэй станци баригдаха. 1990 он болотор Японой инженернүүд зунай үедэ агаар һэрюусүүлхэ, үбэлдөө дулаасуулха оньһон түхеэрэлгэ байгуулха хараа бодомжотой. Энэнь Наранай элшэ туяагаар хүдэлхэ юм.

БЕРЛИН

ИМПЕРИАЛИЗМДА ЭСЭРГҮҮ ТЭМСЭЛДЭ ҺААД ХЭНЭ

ТАСС

Маоистнууд СССР-ые, США-е хоёр «үлэмжэ ехэ гүрэн» гэжэ нэрлээд, эдээнтэй тэмсэхыень дундуур ба бага гүрэнүүдые уряална. Тиихэдээ Советскэ Союздал эсэргүүгээр тэмсэхын тула иимэ һанамжа гаргаһан байна гэжэ ГДР-эй «Берлинер цайтунг» газетэ бэшэнэ.

Хоёр гүрэнэй ангиин илгаа ба эдэнэй политика тухай асуудалые огто хэрэгсэдэгтүй маоистнуудай энэ теоринь «гурбадахи дэлхэйн» гол хүсэнэй үүргэ дүүргэхэ гадаг Пекинэй шунахайралгые зүбтүүлхын тула, Совет оронд харша бүхы хүсэнүүдтэй хушуу холбон нүхэсэхэ гэжэ оролдодогоо далдалхын тула хэрэглэгдэнэ, — гэжэ тус газетэ тэмдэглэнэ. Маоистнуудай энэ теори империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэлдэ һаад ушаруулна. Юундэб гэхэдэ, социалис ба национальна шэнэ гүрэнүүдэй хоорондын харилсаа холбоондо тус теориин туһаламжаар һаад хэхэ һэдэлгэ гаргагдана бшуу.

ТОКИО

Бүлгэмэй отделени байгуулагдаа

ТАСС

Япон-совет хани барисаанай бүлгэмэй отделени Окинавада байгуулагдаба. Окинава префектурын муниципальна засагаархид, нийтын эмхинүүд, профсоюзууд бүлгэм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаа. Эдэ аралнуудые нёдондо жэлэй май соо Холбоото Штадуудай бусааһанай һүүлээр Окинавын аралнууд Японой 47-дохи префектура болоо һэн.

Япон-совет хани барисаанай бүлгэмэй отделени байгуулһан ушар хадаа япон арадай, мүн «фашизмтай тулалдаһан дайнда илалта туйлаад, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалхын тула ехэ юумэ хэжэ байһан» Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаа бэхижүүлхэ замдахи шэнэ алхам болоно гэжэ учредительнэ суглаан дээрэ абтаһан декларации дотор хэлэгдэнэ.

ТОКИО

Холбоо барисаа бэхижүүлхын тула

ТАСС

Японой далайн эрьс шадархи 17 япон хотын мэрнүүд Совет Алас-Дурнын ба Сибириин городуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түлөөлэгшэдтэй золжэтэ, дүрэбдэхи уулзалга хэхээр бэлдэжэ байна. Эрьс шадарай городуудай мэрнүүдэй Япон-совет ассоциациин үүсхэлээр зарлагдахаяа байһан энэ конференци октябриин эхээр Канадзава хотодо болохо.

ВАШИНГТОН

Худалдаа наймаанай хэмжээн үргэдэнэ

ТАСС

Байгша оной түрүүшын кварталай турша соо Холбоото Штадуудай болон Европодохи социалис оронуудай хоорондын худалдаа наймаанай хэмжээн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, хоёр үлүүтэй дахин үргэдэжэ, 580,1 миллион долларто хүрөө.

НЬЮ-ЙОРК

Кубын правительствын эрилтэ

ТАСС

Чилидэхи сэрэгэй хунтын хуули буса ябуулганууд тухай асуудал хаража үзэхын тула Аюулгүйн Соведэй заседаниие дары зарлаха эрилтэ Кубын правительство хуулита ёһоор табиба. Хунтын сэрэгүүд Сантьягодахи Кубын посольствын байшангые, хэнэйшье бэшэ уһан соо ябаһан Кубын худалдаа наймаанай судные буудаһан байна.

Соведэй гэшүүдтэй зүбшэлжэ эхилхэм гэжэ Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ (энэ һарада Югославиин түлөөлэгшэ түрүүлэгшэ болонхой) мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

Арадай хүсэнүүдтэ эсэргүү харата хархис ябуулга

ТАСС

Чилидэхи сэрэгэй урбалтые Франциин Коммунис партиин Генеральна секретарь Ж. Марше эрид буруушааба. ФКП-гэй ЦК-гай пленум дээрэ Ж. Марше үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ: «Урбалтые толгойлһон офицернүүд конституциин ёһо гуримуудые бүдүүлигээр эбдэнэ: республикын президентын ордониие бомбодоно, демократическа партинуудай, профсоюзуудай байшангуудые ехэ буугаар буудана. Информациин бүхы эмхинүүд эдэнэй директивэнүүдые дүүргэдэг байха ёһотой гэһэн эрилтэ табина, арадай хүсэнүүдтэ эсэргүү харата ябуулгануудые үүдхэнэ».

Чилиин ажалшан арадтай демократнуудтай һанал нэгэтэй байһан тухайдаа Ж. Марше Франциин коммунистнуудай зүгһөө мэдүүлээ.

БҮХЫ ДЭЛХЭЙ БУРУУШААНА

Чилиин арадтай һанал нэгэтэй байһан тухай үгэнүүд дэлхэйн олон оронуудта шангаар дуулдана. Арадай нэгэдэлэй хуулита правительствые унагаагша хархис этэгээдүүдэй хорото ябуулгые буруушааһан демонстрацинууд ба митингнүүд болоно.

ХЕЛЬСИНКИ. Чилиин хуулита правительствые, арад зониие дэмжэхын тула зохихо бүхы хэмжээ абахыень Нэгэдэмэл Национуудай Организациие Эб Найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет уряална. ООН-ой Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ, ООН-ой генеральна секретарь Курта Вальдхаймда ВСМ-эй генеральна секретарь Ромеш Чандрын эльгээһэн телеграмма дотор тингэжэ хэлэгдэнэ.

ООН-до эзэлдэг һууриинь Арадай нэгэдэлэй правительствада үлөөхэ гэжэ ВСМ дурадхаба.

ПРАГА. Арадай нэгэдэлэй хуулита правительствые унагааһан, ороной президент С. Альендиие алаһан Чилиин хархис этэгээдүүдэй харата аашануудые эрид буруушаажа байһанаа Чехословакиин бүхы олониитэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

БЕРЛИН. СЕПГ-гэй Центральна Комитет Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис Корваланда, Чилиин социалис партиин Генеральна секретарь Карлос Альтамиранодо телеграммануудые эльгээбэ. Тиихэдээ Чилиин коммунистнуудтай, хүдэлмэришэн ангитай, арадай нэгэдэлдэ хабаатай бүхы хүнүүдтэй аха дүүгэй ёһоор һаналаа нэгэдэн дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

ОСЛО. Норвегиин премьер-министр Ларс Корвалл Чилидэхи ушаралнуудтай дашарамдуулан, ехээр һанаата боложо байһанаа элирхэйлбэ. «Энэ орон доторхи демократиие, тэрэнэй ёһо гуримуудые һандааһан ябадал бүхы Латиин Америкэдэхи байдал тушаа ехээр һанаата болохо үндэһэ баримта олгоно» гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэбэ.

ПАРИЖ. ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше Чилидэхи сэрэгэй урбалтые, хархис этэгээдүүдэй харата ябуулгануудые эрид буруушааба.

РИМ. Чилиин арадтай һанал нэгэдэнхэй байһанаа элирхэйлхэ хүдэлөөн бүхы Итали дотор дэлгэрээ. Миланай, Генуягай, Ливорнын, Анконын, Пизын, Каррарын ба бусад олон городуудай фабриканууд болон заводуудай хүдэлмэришэд митингнүүд, демонстрацинуудые хэхын тула хүдэлмэреэ саг зуура зогсооно. Эндэхи демократическа, фашизмда эсэргүү эмхинүүд Чилиин хархис этэгээдүүдэй үүдхэһэн үймөөе, республикын президент Сальвадор Альендиие алаһыень эрид буруушаана.

ОТТАВА. Чилидэхи хархис урбалтые эрид буруушааһан ажалшадай ехэ демонстраци Торонто хотодо болоо.

ЛУСАКА. Чилидэ хархис урбалтын болоһон тухай, ороной президент Сальвадор Альендиин алуулһан тухай мэдээсэлнүүд Замбида ехэ шаналалтай, зэбүүрхэлтэйгээр угтагдаа.

(ТАСС).

НЬЮ-ЙОРК

Голда Мейерэй мэдүүлгэ

ТАСС

Хэрбээ шухала хэрэгтэй болоод байгаа һаань, Израиль харин гүрэнүүдэй пассажирска самолёдуудые буляан абаха байха гэжэ премьер-министр Голда Мейер Эн-би-си гэжэ телевизионно компаняар үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. «Иимэ ябуулгануудаа үргэлжэлүүлхэ гээшэ гүт?» гэһэн асуудалда Мейер иигэжэ харюусаа: «Заабол үргэлжэлүүлхэбди».

ООН-ой, дэлхэйн бүхы олониитын буруушааһаар байтарнь, Тель-Авивай хархис засагаархидай иимэ зэрлиг харата ябуулгануудаа үргэлжэлүүлхэ хараа бодомжотой байһыень премьер-министрэй харюу элирхэйлнэ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной сентябриин 16. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00577. Заказ № [...]